

ΕΣΤΙΑ

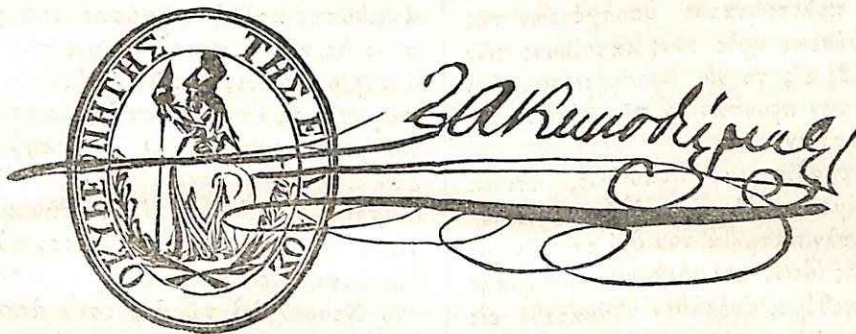
ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ἑκτος

Συνδρομὴ ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ
1 Ἰαννουαρίου ἐκάστου ἔτους· καὶ εἶνε ἑτησίαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

2 Ἰουλίου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΗΤΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ

Ὁ ἐπόμενος χαρακτηρισμὸς τοῦ ἐξόχου Ἑλληνος πολιτευ-
τοῦ ἐλήφθη ἐκ τῆς δημοσιευθείσης ἐν τῇ «Ὁρᾷ» μεταφρά-
σεως ἀποσπασμάτων τινῶν τῆς πέρυσιν ἐκδοθείσης σπου-
δαίας δημοσιεύσεως: *Dépêches inédites du Chevalier
de Gentz aux Hospodars de Valachie pour servir à
l'histoire de la politique européenne (1813—1828),
publiées par le comte Prokesh Ostén, fils.*

Ὁ ἱππότης Gentz ὑπῆρξεν ἐν τῶν δραστικωτέρων προ-
σώπων τῆς εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς ἐπὶ τῆς πρώτης γαλλικῆς
δημοκρατίας καὶ αὐτοκρατορίας, διατελών ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ
τῆς Αὐστρίας. Ὁ ἱππότης Gentz ὑπῆρξε μέχρι τέλους τῆς
ζωῆς αὐτοῦ ὁ συντάκτης σχεδὸν ὅλων τῶν ἐκ τοῦ γραφείου
τοῦ πρίγκιπος Μετερνίχ ἐξελθόντων σπουδαίων ἐγγράφων
καὶ ὑπομνημάτων.
Σ. τ. Δ.

[1816]

Ὁ κόμης Καποδίστριας ἐγεννήθη ἐν Κερ-
κύρα τῷ 1776 ἢ 1777. Διατρίψας ὀλίγα ἔτη
ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Χαδούβας πρὸς ἐκμά-
θησιν τῆς ἱατρικῆς, ἦν μετῆλθεν ἐν τῇ πατρίδι
αὐτοῦ, ἐγκατέλειπε τὸ στάδιον τοῦτο καὶ με-
τέβη εἰς Βιένναν, ἔνθα διὰ τοῦ εὐεидуῦς προσώ-
που του, διὰ τῆς εὐφυΐας του, διὰ τῆς κοσμίας
αὐτοῦ συμπεριφορᾶς καὶ τῆς μεγίστης μετριο-
φροσύνης καὶ πρῶτητος, ἐφείλκυσε τὴν εὐνοίαν
πολλῶν καὶ τινῶν ὑπαλλήλων τῆς ῥωσικῆς πρε-
σβείας. Ὁ κ. Anstedt, νομίζω, ὃν τότε γραμ-
ματεὺς τῆς ἐν Βιέννῃ ῥωσικῆς πρεσβείας, πα-
ρεκίνησεν αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς Πετροῦπολιν, ὅ-
που ἔτυχεν ἀρίστης ὑποδοχῆς παρὰ τε τῇ αὐτῇ
καὶ παρὰ διαφόροις ἐπισήμοις προσώποις, πρὸς
δὲ καὶ τῆς ἰδιαιτέρας προστασίας τοῦ κ. Νοβο-
σίλσoff, οὗ τὴν γνώμην εἶχε περὶ πολλοῦ ὁ αὐ-
τοκράτωρ. Λαθὼν ὑπηρεσίαν ἐν Ῥωσίᾳ ἐξεπλή-
ρωσε διαφόρους διπλωματικὰς ἀποστολὰς ἀση-
μάντους, μέχρις οὗ, περὶ τὰ τέλη τοῦ 1813, κα-
τῶρθωσε νὰ διακριθῇ ἐν τινι ἀποστολῇ σπουδαίᾳ.
Ὁ κόμης Νεσσελρόδ προέτεινε τῷ αὐτοκράτορι
Ἀλεξάνδρῳ ν' ἀποστείλῃ τὸν Καποδίστριαν εἰς

Ἑλβετίαν, τῆς ὁποίας τὸ περὶ τοῦ συντάγμα-
τος καὶ τῆς οὐδετερότητος ζήτημα μεγάλας
διήγειρε τότε συζητήσεις μεταξὺ τῶν συμμάχων.
Ὁ Καποδίστριας τοσαύτην ἀπέδειξε φρόνησιν
καὶ δεξιότητα, ὥστε ἐντὸς μικροῦ προσεκλήσατο
τὴν ἀγάπην ἀπάντων τῶν κομμάτων· ὁ δὲ αὐ-
τοκράτωρ γοητευθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκθέσεών του, διώ-
ρισεν αὐτὸν πρέσβυν ἐν Ζυρίχῃ. Ἐν τῇ θέσει
ταύτῃ ἔμεινε μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1814,
ὅτε ὁ αὐτοκράτωρ μετεκαλέσατο αὐτὸν εἰς Βιέν-
ναν, ἵνα ἐργασθῇ ἐν τῷ γραφείῳ αὐτοῦ. Αὕτη ὑ-
πῆρξεν ἡ ἀρχὴ τῆς τύχης του. Ὁ αὐτοκράτωρ
εἶχε ψυχρανθῇ πρὸ καιροῦ πρὸς τὸν κόμητα Νεσ-
σελρόδ, διότι ἐνόμιζεν αὐτὸν φίλον τῆς Αὐστρίας
καὶ μάλιστα τοῦ πρίγκιπος Μετερνίχ· εἶχε δ'
ἐντελῶς ἀπομακρύνει τὸν Anstedt, ἀναγνωρίζων
μὲν τὴν ἱκανότητα αὐτοῦ, ἀλλ' ἀποστρεφόμενος
τὴν ἀκριτομυθίαν καὶ τὰς κακολογίας καὶ τὰς
λοιδορίας αὐτοῦ. Τὸν κόμητα Ῥαζουμόφσκην καὶ
τὸν κόμητα Στάκελθεργ ἐθεώρει ὁ αὐτοκράτωρ
ὡς παλαιὰς διπλωματικὰς μηχανὰς μὴ δυναμέ-
νας ν' ἀκολουθήσωσι τὴν πορείαν του, καταστά-
σας δὲ ὀχληράς. Ὁ Καποδίστριας λοιπὸν ἔμεινε
μόνος κύριος τοῦ πεδίου τῆς μάχης καὶ ἔγινεν
ἐντὸς ὀλίγου ὁ προσφιλὴς γραμματεὺς, ὁ μυστι-
κὸς σύμβουλος καὶ ὁ φίλος σχεδὸν τοῦ αὐτο-
κράτορος. Ἡ ἄκρα αὐτοῦ ἀφιλοκέρδεια περὶ τε
τὰς θέσεις καὶ τὰ γρήματα, ἡ ἀφελὴς καὶ σώ-
φρων διαγωγή του καὶ ἡ μεγίστη εὐλικρίνεια
συνδυαζομένη ἐπιτηδεύει μετ' ἄκρας ὑποταγῆς,
ἐπαχίουν καὶ νύξανον δοσημέραι τὴν ἐπιρροήν του.

Ὁ αὐτοκράτωρ εἶχε συνδιαλεχθῇ μετ' αὐ-
τοῦ περὶ τῆς μελλούσης τύχης τῶν Ἰονίων νή-
σων· ὃν δὲ ποτε λίαν εὐχαριστημένους δι' ἄλλαν

τινα ὑπηρεσίαν, ἣν προσήνεγκεν αὐτῷ ὁ Καπο-
δίστριας, τῷ εἶπε περαινὼν τοιαύτην ὁμιλίαν
«ὅτι ἀνατίθεται ἐντελῶς εἰς αὐτὸν τὴν ὑπόθεσιν
ταύτην, ὅτι δωρεῖται αὐτὴν αὐτῷ». Σπανίως
λαμπρότερον δῶρον ἐδόθη ὑπὸ ἄνακτος εἰς ἰδιώ-
την ἀγαπῶντα περιπαθῶς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἥτοι περὶ τὰ τέλη
τοῦ Ἀπριλίου 1815, ἡ ὑπόθεσις τῶν Ἰονίων νή-
σων δὲν εἶχεν εἰσέτι συζητηθῆ ἐν τῷ συνεδρίῳ,
ἀλλ' ὅμως ἦτο γνωστὸν ὅτι αἱ ὁδηγίαι τῶν ἀν-
τιπροσώπων τῆς Ἀγγλίας ἀπέβλεπον εἰς τὰ ἐ-
ξῆς: 1) εἰς τὸ ν' ἀσφαλίῃσιν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν
περὶ ἐλευθέρου πολιτεύματος ὑποσχέσεων τῆς
ἀγγλικῆς κυβερνήσεως πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν
Ἰονίων νήσων· 2) εἰς τὸ νὰ προσφέρωσιν, ἐπὶ
τῷ ὅρῳ τούτῳ, τὴν προστασίαν τῶν νήσων τού-
των εἰς τὴν Αὐστρίαν.

Ὁ κόμης Καποδίστριας πεποιοῦς, ὅτι ἐκ
πασῶν τῶν δυνάμεων ἡ Ἀγγλία ἠδύνατο νὰ ὤ-
φελήσῃ μᾶλλον τὴν πατρίδα του διὰ τε τῶν φι-
λελευθέρων αὐτῆς ἰδεῶν καὶ διὰ τῆς ἐμπορικῆς
αὐτῆς ἰσχύος, ἐπεθύμει ἀνέκαθεν ν' ἀνατεθῇ εἰς
αὐτὴν ἡ τύχη τῆς Ἑπτανήσου. Ἀλλὰ (τοῦτο δὲ
ἀποδεικνύει τὴν ἄκραν αὐτοῦ τιμιότητα) δὲν ἐ-
λησμόνησεν ὅτι ὑπάρχει τὴν Ῥωσίαν, οὐδ' ὅτι
ὤφειλεν ἐν τῇ διαπραγματεύσει ταύτῃ νὰ λάβῃ
ὑπ' ὄψιν τὸ συμφέρον τῆς Εὐρώπης ἀπάσης.
Βλέπων τὰς γιγαντιαίας προόδους τῆς τῶν ἄγ-
γλων ναυτικῆς δυνάμεως καὶ ἐννοῶν ὅποιοι ἡ-
δύνατο νὰ προκύψωσιν ἐκ ταύτης κίνδυνοι διὰ
τὰ κράτη τῆς ἡπείρου ἐν ἄλλοις καιροῖς καὶ ἐν
ἄλλαις περιστάσεσι, κατεσίγασε τοὺς προσωπι-
κοὺς αὐτοῦ πόθους καὶ ἤρξατο τῶν πρὸς τὴν
Αὐστρίαν διαπραγματεύσεων.

Ὀλίγαι συνδιασκέψεις μετὰ τοῦ πρίγκιπος
Μετερνίχ ἔπεισαν τὸν Καποδίστριαν ὅτι τὸ
σχέδιον τοῦ νὰ τεθῇ ἡ Ἑπτανήσος ὑπὸ τὴν προ-
στασίαν τῆς Ῥωσίας ἦτο ἀκατόρθωτον. Ὁ αὐ-
τοκράτωρ τῆς Αὐστρίας, ἐχθρὸς ὢν τῶν συνταγ-
ματικῶν ἰδεῶν καὶ τῶν συνταγματικῶν τύπων,
ὅσον ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος εἶνε φίλος αὐ-
τῶν, δὲν ἤθελε νὰ δεχθῇ κατ' οὐδένα τρόπον
τὸν προκαταρκτικὸν ὅρον, ἐφ' οὗ ἐπέμενον ἐκ
συμφώνου ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Ῥωσία. Συγκατετί-
θετο δὲ μόνον νὰ παραχωρήσῃ προνόμια τινα,
τὰ ὁποῖα οἱ ἄλλοι ἐθεώρουν ὡς πολὺ κατώτερα
τῶν ἀπαιτήσεων αὐτῶν. Παρήτησαν λοιπὸν τὴν
διαπραγματεύσιν καὶ ἐπειδὴ οἱ ἐν τῷ συνεδρίῳ
ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀγγλίας δὲν εἶχον ἐντολὴν
ν' ἀρχίσωσιν ἑτέραν, ἀνέβηκεν τὴν ὑπόθεσιν, ὅ-
πως συζητηθῇ χωριστὰ μετὰ τὸ πέραν τοῦ συ-
νεδρίου.

Μετὰ τὴν σύντομον τοῦ 1815 ἐκστρατείαν,
οἱ βασιλεῖς συνήλθον ἐκ νέου ἐν Παρισίοις. Ἡ ἐ-
πιτροπὴ τοῦ κόμητος Καποδίστριας ἠῤῥησεν ἔτι
ἐπαισθητῶς. Τινὲς ἐνόμισαν ἐπὶ στιγμὴν, ὅτι
ἀντεστάθαι μὲν αὐτὴν ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ στρατηγοῦ

Rozzo di Borgo, πρεσβευτοῦ τῆς Ῥωσίας ἐν
Παρισίοις, πρὸς ὃν ὁ αὐτοκράτωρ εἶχεν ἐπιδείξει
προφανῆ προτίμησιν κατὰ διαφόρους ἐποχάς, ἰ-
δίως δὲ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς τελευταίας αὐτοῦ
ἐν Παρισίοις διαμονῆς. Ἀλλ' ἔνεκα τοῦ ὀρμητι-
κοῦ καὶ βιαίου αὐτοῦ χαρακτῆρος, ὁ Rozzo di
Borgo δὲν ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃ εὐνοίαν διαρκῆ.
Ὁ αὐτοκράτωρ χωρὶς νὰ ἐκφράσῃ δυσμένειαν,
ἀπεμάκρυνεν αὐτὸν κατ' ὀλίγον καὶ ἔπαυσε νὰ
τὸν συμβουλευῇ. Τὸν κόμητα Νεσσελρόδ διε-
τήρει εἰς τὴν θέσιν του ἀρχαῖόν τι μόνον αἶσθημα
ἀγάπης, ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα ἡ
ἀγαθότης καὶ ἡ πρᾶότης τοῦ χαρακτῆρός του,
πρὸς δὲ καὶ ἡ πιστὴ φιλία τοῦ κόμητος Καπο-
δίστριας, ὅστις ὀφείλων αὐτῷ ἐν μέρει τὴν προα-
γωγὴν του, δὲν ἔπαυεν ὑπερασπίζων αὐτὸν παρὰ
τῷ αὐτοκράτορι. Ὁ πρίγκιψ Ῥαζουμόφσκις
ἦτο ἄσημος ἐν Παρισίοις ὡς ἐν Βιέννῃ. Ὁ Καπο-
δίστριας λοιπὸν ἐξετέλεσε τὴν κυριωτέραν ἐργα-
σίαν. Ὁ αὐτοκράτωρ διώρισεν αὐτὸν Γραμματέα
τῆς ἐπικρατείας καὶ ἀναχωρῶν ἐκ Παρισίων μετὰ
τοῦ Νεσσελρόδ τῷ ἀνέθεσεν ἀποκλειστικῶς τὴν
διεύθυνσιν τῆς διαπραγματεύσεως καὶ πᾶσιν τῶν
μεγάλων ὑποθέσεων.

Ἐπανερχόμενος τότε μετὰ τοῦ λόρδου Ca-
stlereagh εἰς τὸ ζήτημα τῶν Ἰονίων νήσων, ἔ-
πεισεν ἐντὸς ὀλίγου τὸν ὑπουργὸν τούτον ν' ἀ-
σπασθῇ ἐντελῶς τὴν γνώμην του. Ἀρνηθείσης
τῆς Αὐστρίας πάντα προκαταρκτικὸν ὅρον, ἡ
Ἀγγλία ἐθεώρησεν ἑαυτὴν ἐλευθεράν νὰ διαπραγ-
ματευθῇ μετὰ τοῦ Καποδίστριας. Οἱ ὅροι συ-
νεφωνήθησαν πρῶτον μετὰ τοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ λόρ-
δου Castlereagh, μετὰ ταῦτα δὲ τὸ σχέδιον τῆς
συνθήκης ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν ὑπουργικὴν συν-
διάσκεψιν. Ὁ πρίγκιψ Μετερνίχ, μὴ δυνάμε-
νος ν' ἀντιτάξῃ οὐδὲν εἰς συμβιβασμὸν, εἰς ὃν
ἦσαν σύμφωνοι ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Ῥωσία, ἤρκε-
σθη εἰς τὸ νὰ ζητήσῃ τροπολογίας τινὰς εἰς τὸ
πρῶτον ἄρθρον καὶ εἰς τὸ ἄρθρον τὸ ἀφορῶν εἰς
τὸ ἐμπόριον γενομένων δὲ δεκτῶν τῶν τροπο-
λογιῶν τούτων, ὑπεγράφη ἡ συνθήκη. Αὐτὸς δὲ
ὁ κόμης Καποδίστριας ἐπρότεινε νὰ προτρέψωσι
τὴν Πύλιν νὰ συναινέσῃ εἰς τὰ προσυμφω-
νηθέντα.

Πολλοὶ ἀπέδωκαν αὐτῷ ἐν τῇ διαπραγμα-
τεύσει κρυφίους σκοποὺς, οἷους συνέλαβον ἐνίοτε
τινὲς τῶν συμπολιτῶν του κατὰ τοῦ ὁθωμανικοῦ
κράτους. Καὶ ἂν πραγματικῶς εἶχε τοιαύτας ἰ-
δέας, τίς δύναται νὰ κατηγορήσῃ αὐτὸν ἐπὶ
τούτῳ; Ὡς Ῥώσος, ὡς Ἕλληνας, ὡς Κερκυραῖος,
οὐδὲν εἶχε καθῆκον πρὸς τὴν Πύλιν, ἥς τὰ συμ-
φέροντα οὐδεμίαν ἠδύνατο νὰ ἐμπνεύσωσιν
αὐτῷ μέριμναν. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα εἶνε ψευδές,
ψευδέστατον. Εἶδον καὶ ἀνέγνωσα δολοκλήρον
τὴν ἀλληλογραφίαν αὐτοῦ μετὰ τοῦ λόρδου Ca-
stlereagh περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης· οὐδὲν μὲ
διέφυγεν ἐγγράφον· οὐδὲν δ' αὐτῶν περιέχει τὸν

ἐλάχιστον ὑπαινιγμὸν σχετικῶς πρὸς τὴν Πύ-
λιν. Ὁ Καποδίστριας ἐπρότεινε ἀληθῶς καὶ ἡ
ἀγγλικὴ κυβερνήσις ἐδέχθη τὴν ἰδρυσιν ἐθνι-
κοῦ πανεπιστημίου ἐν Ἰθάκῃ. Ἀλλὰ τὸ σχέδιον
τοῦτο, μόνον ἐλατήριον εἶχε τὴν δικαίαν ἐπι-
θυμίαν τοῦ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν πρόοδον τῆς
πατρίδος του καὶ οὐδὲν ἔχει κοινὸν πρὸς τὰ κε-
νόδοξα σχέδια τὰ τοσάκις δικαίως ταράξαντα
τὴν τουρκικὴν κυβερνήσιν.

[1820]

Ὁ Καποδίστριας, καίτοι ἔχων ἄπειρον πνεῦ-
μα, ἀρχὰς σεβαστὰς καὶ ἄκραν ἀρετὴν, ἐνέπεσεν
εἰς τὴν ὀλεθρίαν πλάνην τοῦ νὰ νομίξῃ ὅτι τὰ
δύο ἀντίθετα συστήματα, ὧν ἡ πάλιν παρήγα-
γεν ὅλα τῆς ἐποχῆς τὰ κακὰ, δύνανται φαντα-
σιωδῶς πῶς νὰ συνδυασθῶσι καὶ ὅτι ἡ διατή-
ρησις τῆς τάξεως δύναται νὰ συμβιβασθῇ μετὰ
τῆς ὑπεροχῆς τῶν φιλελευθέρων ἰδεῶν.

Ὁ Καποδίστριας εἶνε τίμιος καὶ εὐαίσθη-
τος, ἀλλ' ὑπόκειται εἰς τὰς ἀδυναμίας, τὰς ὁ-
ποίας γεννᾷσι συνήθως τὰ μακροχρόνια σωμα-
τικά πάθη. Εἶνε εὐερέθιστος καὶ φιλόπονος,
βλέπει δὲ τὴν κακὴν τῶν πραγμάτων ὄψιν καὶ
εἶνε σκυθρωπὸς μέχρι μισανθρωπίας. Δὲν ἀγαπᾷ
τὸ ἀνακτοβούλιον τῆς Βιέννης, ἔτι δὲ ὀλιγωτε-
ρον τὸν πρίγκιπα Μετερνίχ· δὲν ἀγαπᾷ οὐδὲ
τὴν Ῥωσίαν. Κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἐν
Λονδίνῳ διαμονήν, συνεπιλιώθη κατὰ τι μετὰ
τῶν ἄλλων ὑπουργῶν, τοὺς ὁποίους ἀπεστρέφε-
το ἐν Aix-la-Chapelle, ἀλλὰ περὶ ἐλαχίστου
ποιεῖται τοὺς πολιτικοὺς τῆς Γαλλίας ἄνδρας.
Τέλος, καίτοι οὐδενὸς ἐπιθυμῇ τὸ κακὸν (διότι
οὐδέποτε εἰσεχώρησεν εἰς τὴν ψυχὴν του τὸ μί-
σος), εὐρίσκεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς πάντα.

Καὶ δὲν ἔχει μὲν ὑπέρμετρον φιλοδοξίαν, ἀλλὰ
τοσοῦτον ἐσυνείδησεν εἰς τὸ νὰ λαμβάνῃ διακε-
κριμένον μέρος εἰς τὰς πρωτίστας ὑποθέσεις καὶ
εἰς τὸ νὰ τὸν συμβουλευῶνται περὶ πάντων τῶν
μεγάλων ζητημάτων, ὥστε ἐπίσθη ὅτι οὐδὲν
δύναται νὰ συμβῇ τὸ σπουδαῖον ἐν Εὐρώπῃ
ἄνευ τῆς συνεργείας του.

[1823]

Κατὰ τὸ 1821 ὁ Καποδίστριας ἤθελε τὸν
πόλεμον ἢ τοῦλάχιστον ἐπεθύμει νὰ γίνωσιν ἰ-
σχυραὶ κατὰ τῆς Πύλης ἐπιδείξεις πρὸς βοή-
θειαν τῶν Ἑλλήνων. Καὶ δὲν λέγω μὲν, ὅτι ὑ-
πεκίνησε τὴν Ἑλληνικὴν ἐπαναστάσιν, ἀλλ' ἐ-
νόμισεν ὅτι ἀφοῦ ἄπαξ ἐξερράγη, δὲν ἠδύνατο
ν' ἀπαρνηθῇ αὐτήν.

Ὁ αὐτοκράτωρ οὔτε συνεμρίζετο οὔτε ἠδύ-
νατο νὰ συμμερισθῇ τὴν τοιαύτην σκέψιν, διότι
ἀπεστρέφετο μὲν ἐν γένει τὰς ἐπαναστάσεις,
εἶχε δὲ ἀναθεματίσει τὴν Ἑλληνικὴν ἅμα μα-
θὼν αὐτὴν ἐν Λαυδάχῃ. Ἀλλ' οἱ τὸν πόλεμον ἐ-
πιθυμοῦντες κατάρθρωσαν νὰ πείσωσι τὸν αὐτο-

κράτορα, ὅτι ἡ τιμὴ αὐτοῦ διεκινδύνευεν ἐν τῇ
ὑποθέσει ταύτῃ καὶ ὅτι ἡ Ὀθωμανικὴ κυβερνή-
σις περιφρόνησας τὰς συμβουλὰς καὶ τὰς πα-
ραστάσεις αὐτοῦ, ὤφειλε νὰ ἱκανοποιήσῃ αὐτόν.
Ἡ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπερίσκεπτος, μετὰ ταῦτα
δὲ περιπαθὴς καὶ ἐπὶ τέλους δολία καὶ ἀφόρη-
τος διαγωγὴ τοῦ Στράγγου, πρεσβευτοῦ τῆς
Ῥωσίας ἐν Κωνσταντινουπόλει μέχρι τοῦ Αὐγού-
στου τοῦ 1821, διηυκόλυνε τὴν μετ' ὀλίγους
μῆνας ἐπελθοῦσαν ῥῆξιν.

Ὁ αὐτοκράτωρ, περιπλεχθεὶς εἰς πολιτικὴν,
ἦν ἐνδομύχως ἀπεδοκίμαζε διὰ πολλοὺς λόγους
καὶ ἦν ἐπεθύμει νὰ παραιτήσῃ ὅσον τάχιστα
διὰ τρόπου ἐντίμου, εἰσῆκουσε, καλῇ τύχῃ, τὴν
εἰρηνικὴν τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Ἀγγλίας γλῶσ-
σαν. Ὁ Μετερνίχ, ἔχων τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν
ἀνακτοβουλιῶν τῆς Ῥωσίας, τῆς Γαλλίας καὶ
τῆς Ἀγγλίας (ἐνὸς τοῦτο διευθύνετο ὑπὸ τοῦ
λόρδου Sonderrry), ἔλαβεν ἐντολὴν νὰ δια-
φωτίσῃ τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον, νὰ ἐνι-
σχύσῃ τὰς καλὰς αὐτοῦ διαθέσεις καὶ νὰ πολε-
μήσῃ πάντας τοὺς ἐργαζομένους ὅπως φέρωσιν
αὐτὸν εἰς σφαλερὰν θέσιν. Αὕτη ὑπῆρξεν ἀναν-
τιρρήτως ἡ μεγίστη ὑπηρεσία, ἣν προσήνεγκε
τῇ Εὐρώπῃ ὁ ὑπουργὸς οὗτος. Ὁ αὐτοκράτωρ
κατενόησεν, ἐντὸς μικροῦ, ὅτι αἱ συμβουλαι τῆς
Αὐστρίας ἦσαν ἄρισται καὶ ὅτι μόναι συνεδιβά-
ζοντο μετὰ τῶν ἀρχῶν αὐτοῦ καὶ μετὰ τῆς ἀ-
ληθοῦς δόξης καὶ τῶν ἀληθινῶν συμφερόντων
αὐτοῦ. Ἀπέστειλε λοιπὸν δις τὸν κ. Tatishcheff
εἰς Βιένναν ἵνα συνεννοηθῇ μετὰ τῆς αὐτῆς περὶ
τῶν ληπτέων μέτρων, ὅπως διαλύσῃ τὰς πρὸς
τὴν Πύλιν περιπλοκάς· ἀπέπεμψε δὲ τὸν Καπο-
δίστριαν καταστάντα ὀχληρὸν ὡς ἐκ τῆς ἀφο-
σιώσεώς του πρὸς σύστημα, ὅπερ οὐδὲ νὰ ἐκτε-
λέσῃ κἀνέγινωσκε, καὶ ἄφησεν εἰς τὴν Αὐστρίαν
τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀρ-
ξαμένων διαπραγματεύσεων.

Ο ΔΥΣΜΟΡΦΟΣ

Un Dieu descend toujours pour dénouer le drame;
Toujours la Providence y veille, et nous proclame
Cette justice occulte et ce divin ressort
Qui fait jouer le temps et qui gouverne le sort.
LAMARTINE.

I

[Ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ, ὑπὸ * K.]

Νεαρὸς εἰσέτι ἐσχετίσθη κατὰ πρῶτον
μετὰ τῆς οἰκογενείας τοῦ μαρκησίου Βρανδῶνος.
Ἦχον ἤδη πρὸ ὀλίγου μόλις χρόνου φθάσει εἰς
Καρστόνην, ὅπου εἶχον ἀποκατασταθῇ ὡς ἱα-
τρός.

Ἡ μικρὰ πόλις Καρστόνη ὤφειλεν ἰδίως τὴν
ὑπαρξίν της εἰς τὴν γειτονίαν τοῦ πύργου τοῦ
Βρανδῶνος, τοῦ ὁποίου τὸ θαυμάσιον δάσος τὴν
περιέβαλλε σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν. Ἡ κυριω-
τέρα αὐτῆς ὁδὸς, ἀτενίζουσα τὰς ὑψηλοτέρας κο-
ρυφὰς τοῦ πύργου, ἐφαίνετο χρησιμεύουσα ὡς
δίοδος εἰς τὸ ἀπέραντον τιμαριωτικὸν οἰκοδό-

μημα, ἀπὸ αἰώνων ἤδη κατοικοῦμενον ὑπὸ τῆς εὐγενούς ταύτης οἰκογενείας.

Ὁ πύργος τοῦ Βρανδῶνος, ὡς ἅπαντα τὰ ἀρχαῖα φρούρια, ὠκοδομημένος ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἀποκρήμνου λόφου, ἐδέσποζε τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς. Ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἅπανς ὁ τόπος ἐξηρτάτο ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς ἀπὸ τοῦ μεγάλου βαρόνου τοῦ φρουρίου, τὸν ὁποῖον οἱ κάτοικοι ἐν περιφερείᾳ εἴκοσι λευγῶν εἶχον θεωρήσει αἰετοῦ ὡς τὸν ἀπόλυτον αὐτῶν ἄρχοντα, εὐτελῆ δούλων ὑποταγὴν παρέχοντες εἰς τὰς πρὸς αὐτὸν σχέσεις τῶν καὶ φιλόστοργον πειθαρχίαν παιδιῶν.

Σήμερον ἐν τούτοις τὰ πράγματα εἶχον μεταβληθῆ κατ' ὀλοκληρίαν. Εἰ καὶ κατὰ τὴν πειθαρχίαν καὶ τὴν δουλοπρέπειαν οἱ χωρικοὶ ἠδύναντο ἀκόμη νὰ συναγωνισθῶσι μετὰ τῶν προγόνων τῶν, ἀλλ' αἱ ἐξωτερικαὶ ἐκδηλώσεις τῶν αἰσθημάτων τούτων δὲν εἶχον διατηρήσει ἀναμφιβόλως τὸν αὐτὸν χαρακτήρα, ἐν αὐτῷ δὲ τῷ πύργῳ αἱ ἀναπλάσεις καὶ αἱ λεπτολογίαι τῆς νεωτέρας πολυτελείας ἐμῖγνυντο παραδόξως πρὸς τὴν αὐστηρὰν ἐξωτερικὴν ἄποψιν καὶ τὴν μεγαλοπρεπῆ καὶ μελαγχολικὴν λαμπρότητα τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ ἀρχιτεκτονικῆς. Οἱ ὑπερμεγέθεις καὶ σκυθρωποὶ πύργοι περιεβάλλοντο ἤδη ὑπὸ ἄλσων καὶ συστάδων ἀνθέων, ὑπὸ κομψῶν λειμῶνων. Τὰ παράθυρα, ἀληθεῖς πολεμίστραι περιστεφνωμέναι ὑπὸ ἰσχυρῶν λίθων, εἶχον ἀντικατασταθῆ εἰς τινὰ μέρη ὑπὸ πλατειῶν δικλιδῶν κατὰ τὸν νεώτερον συρμόν. Τὰ δὲ περίεξ τοῦ πύργου προχώματα, χρήσιμα ἄλλοτε πρὸς τὴν υπεράσπισιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀσφάλειαν, μετεβλήθησαν διὰ τοῦ χρόνου, παρουσιάζοντα σήμερον τὴν κομψοτάτην καὶ τὴν φαιδρυστάτην ἄποψιν.

Ἀλλ' οὐδὲν εἶχε μεταβληθῆ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ. Ἦτο ἡ ἰδίᾳ πάντοτε, ἡ παλαιὰ ἐκεῖνη ἀπέραντος αἴθουσα, ἐν ᾗ τὸ φῶς, εἰσδύον μολις διὰ τῶν στενῶν γοθητικῶν παραθύρων, ἐφώτιζε διὰ τῆς ἀμυδρᾶς αὐτοῦ λάμψεως τὰς κυμαινομένας σημαίας, τὰς μεγαλοπρεπεῖς πανοπλίας, τὰς ἀσπίδας καὶ τὰς λόγχας τοῦ παρελθόντος, τὰς ἀρχαίας οἰκογενειακὰς εἰκόνας τῶν ἰσχυρῶν ἐκείνων καὶ ὑπερηφάνων βαρόνων καὶ εὐγενῶν ἐκείνων κυριῶν μετὰ τῶν ἐπιδεικτικῶν καὶ πολυπτύχων αὐτῶν ἐσθῆτων, τῶν πεπληρωμένων ὑπὸ κοσμημάτων ἐπιθωρακίων, τῶν μικρῶν χειρῶν καὶ τῶν θελκτικῶν προσώπων, ἐχόντων τὸ τοσοῦτον κανονικὸν ὡσεὶδὲς ἐκεῖνο σχῆμα, τὸ διακρίνον ἰδίως τὸ ὠραῖον φῶλον τῆς ἀγγλικῆς ἀριστοκρατίας.

Τὰ ἀρχαῖα χωρίσματα τοῦ πύργου εἶχον μετασχηματισθῆ κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς κατοικήσιμα δωμάτια, διεσκευασμένα καὶ διακεκοσμημένα συμφώνως πρὸς τὴν φιλοκαλίαν τῆς ἐποχῆς, διὰ τῆς εὐφυίας δὲ ἱκανοῦ καλλιτέχνου ἐρ-

ρυθμισμένα πρὸς τὸν ρυθμὸν τοῦ ἀρχαίου οἰκοδομήματος, ὅπως μηδεμίᾳ ἀσυμφωνίᾳ λίαν ἀπότομος προσβάλλῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Τὰ στερεὰ, γεγλυμμένα καὶ κεχρυσωμένα ἐπιπλα, τὰ ἀτλαζωτά, δαμασκηνουργῆ καὶ βελούδινα ὑφάσματα ἦσαν σύμφωνα πρὸς τὰς ἰδέας τοῦ μεγαλοπρεποῦς μεγαλείου, ὅς ἐνέπνεον αἱ εὐρεῖαι τοῦ οἴκου διακρίσεις. Ἐν τούτοις τὰ θαυμάσια ἐκεῖνα κάτοπτρα, τὰ ζωηρὰ καὶ λαμπρὰ ἐκεῖνα παραπετάσματα, ἡ λαμπρὰ καὶ μεγαλοπρεπὴς ἐκεῖνη πινακοθήκη, ἐνὶ λόγῳ ἅπαντα ἐκεῖνα τὰ μυρία ἀντικείμενα, κομψὰ καὶ πολύτιμα, ὅφ' ὧν τὰ μερίσματα τοῦ οἴκου ἦσαν κεκοσμημένα, εἶχον νεωτερικὸν τι ὕψος, οὐδένα δυνάμενα νὰ ἐξαπατήσωσιν.

Μία μόνη πτέρυξ τοῦ πύργου εἶχε διατηρηθῆ ἐν τῇ ἀρχικῇ αὐτῆς καταστάσει. Ἐν αὐτῇ ἡ μακρὰ σειρὰ τῶν θαλάμων εἶχε τηρήσει τὸν ἀρχαῖον αὐτῆς αὐστηροῦ μεγαλείου χαρακτήρα. Ἐν αὐτῇ ἠδύναντο τις νὰ ἐπανεύρῃ τὰ γοθητικὰ στενὰ καὶ σκυθρωπὰ παράθυρα, τὰ μέγала ἐβενώδη ἀνάκλιντρα, τὰς ὑψηλὰς, εὐρείας καὶ βαθεῖας ἐστίαις, τὰ σκιερὰ παραπετάσματα, τὰς ὑψιθόλους κλίνας, ὅφ' ὧν κατήρχοντο πυκνὰ ἀργυρομέταξα παραπετάσματα, τὰ γεγλυμμένα ἀρχαῖα κιβώτια, ἄλλου κόσμου ἀναμνήσεις, καθὼς ἄλλοτε συμμετρικῶς διατεταγμένα.

Ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν πύργων, ἀπὸ μακροῦ ἤδη χρόνου ἐγκαταλειμμένων εἰς τοὺς βύας καὶ εἰς τὰς νυκτερίδας, ἡ ἄποψις ἦτο ἀληθῶς λαμπρά. Ἡ ἀπέραντος τοῦ Βρανδῶνος ἰδιοκτησία μετὰ τῶν δασῶν αὐτῆς, τῶν παροικιῶν αὐτῆς καὶ τῶν διαφόρων ἐγγείων δικαίων, κτηθεῖσα κατὰ τοὺς χρόνους τῆς κατακτήσεως ὑπὸ τοῦ ἀνδρείου ξίφους Ἰωάννου τοῦ μακροῦ, τοῦ πρώτου κόμητος, ἐπεξετίνετο μακρὰν ἅπανταχοῦ, ὑπὸ θαυμασίου ρύακος διαρρεομένη· ἄπετελειτο δὲ ἐκ σειρᾶς λόφων, κοιλάδων καὶ ἐκτεταμένων πεδιάδων, διακεκομμένων τῇδε κακεῖσε διὰ κολοσσαίων δρυῶν, διὰ γιγαντιαίων πετελεῶν καὶ ἐστεμμένων ὑπὸ ζώνης δασῶν προαιωνίων.

Τὸ ἄλσος ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ ἐκτάσει ἐπὶ μῆκους πολλῶν μιλίων διεσχίζετο ὑπὸ πλατείας συμφύτων ἀρχαίων δένδρων διόδου, ἀπὸ τῶν ἀδένδρων μερῶν τῆς ὁποίας ἠδύναντο τις νὰ παρατηρήσῃ τὰ μεμακρυσμένα κυανὰ ὄρη, συμπληροῦντα τὸ θέλητρον καὶ τὴν καλλονὴν τῆς θελκτικῆς ταύτης σκηνογραφίας, μιᾶς τῶν γραφικωτέρων τῆς γραφικῆς Ἀγγλίας.

Ὅποταν ἔφθανα εἰς τὸν πύργον τοῦ Βρανδῶνος, δέσποινα τῆς βασιλικῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ταύτης κατοικίας ἦτο χαρίεσσα μικρὰ γυνὴ μὲ ὀφθαλμούς ἀνεκφράστου καὶ ἀορίστου κυανοφαίου ὤχρου χρώματος. Δύσκολος ἐπίσης μοὶ εἶναι ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ χρώμα-

τος τῶν βοστρύχων τῆς. Ἦτο μέσον τι κρᾶμα ξανθοῦ, πυρροῦ καὶ λινοῦ χρώματος, προξενοῦν λίαν παράδοξον ἐντύπωσιν. Οἱ χαρκαῖες αὐτῆς ἐν τούτοις, λεπτοὶ καὶ κομψοί, ἀπέπνεον τοσοῦτον σεμνὴν γλυκύτητα, καὶ συγχρόνως οὕτως ἀπηλλαγμένην πνευματικῆς ἀδυναμίας, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ παρατηρήσῃ τις αὐτὴν χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ συμπάθειαν καὶ ἐνδιαφέρον. Τοῦτ' αὐτὸ συνέβαινε μὲ τὴν χάριν ὅλου αὐτῆς τοῦ προσώπου. Εἰ καὶ μικρὰ, ἥμισυ ἐπιβάλλουσα, κακοκαμωμένη καὶ σχεδὸν χωλὴ, εἶχε τοσαύτην ἀπλότητα καὶ ἀφέλειαν εἰς τοὺς τρόπους αὐτῆς, τοσοῦτον ἐντελὴ γαλήνην εἰς τὰς κινήσεις τῆς, τοσοῦτον πλήρη ἔλλειψιν πάσης ἐπιτηδεύσεως καὶ ἐπάρεσως εἰς τὸ βλέμμα τῆς, καὶ τοσαύτην σοβαρὰν ἡδύτητα ἐν τῇ φωνῇ αὐτῆς, ὥστε ἀκουσίως ἠσθάνετο τις πρὸς αὐτὴν ἔρωτα καὶ σεβασμόν.

Τούναντιον ὁ σύζυγος αὐτῆς μαρκήσιος Βρανδῶν, μεθ' ὅλην τὴν εὐγενὴ αὐτοῦ καταγωγὴν, ἦτο παραδόξως *un aristocratic*, ἥμισυ ἀριστοκρατικὸς καὶ τὸ ἦθος καὶ τοὺς τρόπους. Εἰ καὶ ὠραιότατος ἀνὴρ ὁμοιάζε μᾶλλον πρὸς ἀγαθὸν μετριόφρονα χωρικόν. Ἀξίεραστος καὶ εὐχαρὶς, ἀλλὰ χυδαῖος. Δὲν ἠδύναντο τις ν' ἀποκαλέσῃ αὐτὸν γελοῖον, ἀλλὰ βεβαίως νωθρόν, ὅχι κακοανατετραμμένον, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπότομον καὶ ἀγνοοῦντα τὸ εὐγενὲς φέρεσθαι. Ἦτο, ἐν ἐνὶ λόγῳ, φυσικῶς ὅπως καὶ ἠθικῶς ἀνεπιτήδειος· ἦτο ἀκριβῶς ὅ,τι δὲν ἔπρεπε νὰ ᾔναι εἰς εὐγενῆς, — μολονότι τοῦτο εἶναι ἐλάττωμα, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου καὶ αὐταὶ αἱ ἀγρυπνώταται φροντίδες μιᾶς Σεβινιᾶ δὲν ἐπιτυγχάνουσι πάντοτε νὰ ἐκασφαλίσωσι τοὺς κληρονόμους τῶν μεγάλων ὀνομάτων καὶ τῶν μεγάλων περιουσιῶν. Ἐκέκτητο ἐν τούτοις ἐξόχους ιδιότητας, ἀλλ' ἡ ἄκρα αὐτοῦ ἀκηδία καὶ ἡ ἀσθένεια τοῦ χαρακτῆρός του ἐμυθνίζον αὐτὰς παντελῶς, πολλάκις δὲ καὶ καθίστων αὐτὰς κινδυνώδεις. Ἦτο δὲ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀκηδῆς καὶ νωθρός, ὥστε ἀδιαφορῶν πολλάκις διὰ τὰ καθήκοντα ἀνθρώπου τῆς γεννήσεως αὐτοῦ καὶ τῆς τάξεως, κατέλειπε τὴν αὐθεντείαν καὶ τὴν δύναμιν, δι' ἧς περιεβάλλετο, εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πρώτου νεήλυδος, ὅστις ἐλάμβανε τὸν κόπον νὰ καταλάβῃ αὐτὰς, εὐτυχῆς ἂν ἠδύναντο ἐπίσης ν' ἀπαλλαγῇ πάσης εὐθύνης. Ἐτύφλωττεν ἐν τούτοις διὰ τὴν σπουδαιότητα τῆς εὐθύνης ταύτης, ἂν οὐχὶ καὶ διὰ τὴν ὑπαρξὴν αὐτῆς, καὶ εἶχε φθάσει εἰς τὸ σημεῖον ὥστε νὰ φρονῇ τὴν ὑπεροχὴν αὐτοῦ θέσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὡς προνόμιον ἀπαλλάττον αὐτὸν πάσης ὑποχρεώσεως καὶ μερίμνης περὶ ἐκείνων, οὓς ἐθεώρει κατωτέρους του, πλασθέντας ἐπιτηδες ὅπως ἐργάζωνται ὑπὲρ τῆς εὐχῆς αὐτοῦ καὶ εὐτυχίας. Ἐν ταύτῃ μόνῃ τῇ σκέψει ἐξεδηλούτο παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ, ἀξιόλογον ἄλλως τε φύσιν ἔχοντι, τὸ αἰσθημα τῆς ἀγερ-

χίας αὐτοῦ καὶ τῶν προνομίων. Ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ κατανοήσῃ πῶς ὃν τοσοῦτον σπάνιον καὶ τοσοῦτον ὑπερέχον, οἷον εἰς μαρκήσιος Βρανδῶν, ἦτο δύνατον νὰ πλασθῇ ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς ὠφέλειαν ἄλλων· συνεπῶς ἡ ἀγαθότης αὐτοῦ ἦτο καθαρῶς παθητικὴ. Ἄν δὲ οὐδέποτε ἐτιμώρει, ἂν οὐδέποτε ἐδεικνύετο σκληρὸς, σκαῖος ἢ ἀπαιτητικὸς, ὡσχύτως οὐδένα ποτὲ καθίστα εὐτυχῆ, διότι οὐδέποτε ἐφρόντιζεν ἢ ἐνασχολεῖτο περὶ οἰουδήποτε. Οὐδέποτε κατ' ἐλάχιστον ἐβλαψεν ἢ ἐψύχρανεν τινὰ τῶν ὑποτελῶν αὐτοῦ σκοπίμως, ἀλλ' οὐχ ἥττον οὐδέποτε ἐσκέφθη ν' ἀνησυχῇ διὰ τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῶν. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἦτο ἀνίκανος νὰ πράξῃ τὸ πονηρὸν ὅπως καὶ τὸ ἀγαθόν.

Ὁ μαρκήσιος Βρανδῶν, τοῦ ὁποῖου ἡ οἰκογένεια, κατὰ συνήθειαν τινῶν ἐκ τῶν μεγάλων οἰκῶν τῆς Ἀγγλίας, ἔζη λίαν μεμονωμένη, εἶχε τύχει αὐστηρᾶς ἀνατροφῆς μέχρι τοῦ χρόνου τῆς ἐνηλικιότητός του. Μετὰ ταῦτα ὁ παιδαγωγὸς αὐτοῦ, νέος ἀνὴρ σοβαρὸς καὶ μελαγχολικὸς, τὸν συνώδευσεν εἰς τὴν ἡπειρον, ὅπου συνάμα ἐπεσκέφθησαν ὅλας τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Εὐρώπης. Ἐν τούτοις ἡ παρουσία τοῦ Μέντορος τούτου δὲν ἐμπόδισε τὸν νέον λόρδον νὰ διαγάγῃ εὐάρεστον ἐν τῷ ἐξωτερικῷ βίῳ, ἀλλ' ἐν τῇ εἰς Λονδίνον ἐπιστροφῇ αὐτοῦ τὰ πράγματα μετέβαλον ὅψιν. Ἐξαναγκασθεὶς νὰ διαμῆνῃ ὑπὸ τὴν πατρικὴν στέγην, ὑπετάγῃ εἰ μὴ ἐν τῇ αὐτῇ αὐστηρότητι, ἀλλὰ τοῦλάχιστον εἰς τινὰ ἐξάρτησιν καὶ κατανάγκασμόν· τούτου ἕνεκεν ἄνευ ἀντιρρήσεων ἀπεδέχθη τὴν πρότασιν τῆς συζύγου του μετὰ τῆς δεσποινίδος Κιρχάμ, μονογενοῦς θυγατρὸς μεγάλου τραπεζίτου, ἀποσερούσης προῖκα δώδεκα ἑκατομμυρίων. Ἠγάπα τὴν πολυτέλειαν, ἤρξατο δὲ ποθῶν θερμῶς τὴν ἐλευθερίαν του. Μεθ' ὅλας τὰς εὐρείας αὐτοῦ κτήσεις ὁ πατήρ του ἦτο πτωχότατος—δὲν τὸ ἠγνόει—πάσχων τὴν πενίαν ἐκείνην τοῦ πλουσίου καὶ ἰσχυροῦ ἀνδρός, τὴν πασῶν ἀλγεινότεραν καὶ τρομερωτέραν. Ἡ ἀθλιότης συνήθους τινὸς μάρτυρος συνίσταται εἰς τὴν ἔλλειψιν ἐλίγων τινῶν πραγμάτων, ἅτινα ἡ τύχη τῆς ἐπομένης στιγμῆς δύναται νὰ πληρώσῃ· εἶναι ἡ ἀνάγκη, ἥτις, εἰ καὶ κατεπείγουσα ἐνίοτε, οὐδέποτε προβαίνει πέραν τοῦ παρόντος· ἀλλ' ἡ τῶν μεγάλων κυριῶν εἶναι σύνολόν τι στενοχωριῶν ἀδιεξόδων, ἀπελπι συνήθως μακρῶν ἀνοησιῶν ἀποτέλεσμα, εἶναι ὁ ἴσος τῆς ἀνάγκης, ἐν ᾗ διατελεῖ δεσμία ἐλκλικήρος αὐτῶν ἡ ὑπαρξίς· βάρος, ἄλυσίς, ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὸν υἱὸν κληροδοτούμενη, ἐφ' ἑκάστης γενεᾶς βαρύνουσα καὶ τὴν ὁποίαν ἐκαστὸς σῶσει μέχρι τοῦ τάφου!

Ἠλούσιος τις γάμος, ἡ διὰ συνοικεσίου—αἰετοῦ σχεδὸν δυσαναλόγου—προσάκτησις τῶν ἐν τῷ ἐμπορίῳ κτηθεισῶν μεγάλων περιουσιῶν, δύναται μόνον νὰ θραύσῃ τὸν ζυγὸν καὶ ν' ἀποσεί-

ση τὸ ὑπὸ τῶν αἰώνων ἐπισωρευθὲν φορτίον ἐκείνου.

Τοιαύτη τῆς τύχης μεταβολὴ παρουσιάσθη εἰς τὴν οἰκογένειαν Βρανδῶνος.

Ὁ μέγας τραπεζίτης Κιρχάμ εἶχε μονογενῆ θυγατέρα, τοῦ φίλτρου αὐτοῦ τὸ εἶδωλον. Δώδεκα ἑκατομμύρια τοῖς μετρητοῖς ἔλεγεν ὅτι ἡ δύνατο νὰ δώσῃ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου. Ἦτο ἡδὴ γέρων, ἡ δὲ θυγάτηρ αὐτοῦ ἦτο τὸ τέκνον τοῦ γήρατός του—τὸ τέκνον προσφιλοῦς ἀπολεσθείσης Ραχήλ. Κατὰ συνέπειαν ἦτο ἐλπίς ὅτι τὸ ὑπόλοιπον τῆς κολοσσαίας αὐτοῦ περιουσίας δὲν ἤθελε βραδύνει νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας τοῦ εὐτυχοῦς γαμβροῦ του. Ὁ κ. Κιρχάμ ἡγάπα μετὰ πάθους τὴν θυγατέρα του, ὅπως δὲ συμβαίνει συνήθως, ἐζήτησε τὴν εὐτυχίαν αὐτῆς εἰς τὸ μεγαλεῖον καὶ εἰς τὴν δύναμιν. Δὲν ἦτο τετυφλωμένος ὑπὸ ἐγωϊστικῆς φιλοδοξίας, τοῦναντίον μάλιστα, ἀν' ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἤθελεν ἐξομολογηθῆ εἰς αὐτὸν ἄλλην κλίσιν, οὐδεμίαν ἤθελεν ἐπενέγκει ἀντίρρησην, ἀνευ ὀλίψεως θυσιάζων ἅπαντα τὰ περὶ ἐνδόξου συνοικεσίου ὀνειρά του. Ἀφ' ἑτέρου ἀνευ δισταγμοῦ ἠδύνατο ν' ἀποποιηθῇ τοὺς μεγαλειτέρους εὐγενεῖς τοῦ Βασιλείου, ἀν' οὗτοι δὲν ἐκέκτηντο τὰς ἰδιότητας καὶ τὴν ἀγαθὴν φήμην, ἣν ἐν τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ ἀνεζήτει. Ἀλλ' ἡ Ἰωάννα, ἡ προσφιλέα αὐτοῦ θυγάτηρ, δὲν εἶχεν αἰσθανθῆ εἰσέτι πάλαι μὲν τὴν καρδίαν της. Ἀνατεθραμμένη ὑπὸ γηραιᾶς θείας διὰ τῆς υπερβολικωτέρας φροντίδος καὶ τρυφερότητος, οὐδέποτε συναναστράφη μετὰ τῶν νεανίδων τῆς τάξεως αὐτῆς καὶ τῆς ἡλικίας, ἡ δὲ ἐπισφαλὴς αὐτῆς ὑγεία τὴν εἶχε πάντοτε κρατήσῃ ἐν σχετικῇ τινι μονώσει.

Ἐθισθεῖσα νὰ διάγῃ ὅλον αὐτῆς τὸν χρόνον μόνῃ μετὰ τῆς θείας καὶ τοῦ πατρὸς, σπανίως καὶ γαλήνως διεσκέδαζε. Θαυμάσιος κῆπος, ἀνθῶν, ὑπὸ τῆς ἰδίας μετ' ἐπιμονῆς καὶ καλαισθησίας καλλιεργούμενα, τὸ ἀμάξιον, ἐφ' οὗ καθ' ἐκαστὴν μετὰ τῆς θείας ἐκάθητο, ἐπισκεπτομένη καὶ βοηθοῦσα τὰς πτωχὰς τῶν περιχώρων καλῶς, τὸ σχολεῖον καὶ τὸ πτωχοκομεῖον γηραιῶν γυναικῶν, ὑπ' αὐτῆς θεμελιωθέντα καὶ συντηρούμενα, ἀρκούντως ἐπλήρουν τὴν ὑπαρξίν αὐτῆς· καὶ οὕτως εἶχε ρεῦσαι ὁ βίος της ἀγνός, γαλήνιος. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν ἔρωτα, οὐ μόνον δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐννοήσῃ αὐτὸν ἡ καρδία της, ἀλλ' οὐδ' ἐπὶ μίαν μόνον στιγμὴν εἶχεν ἀπασχολήσει τὰς σκέψεις της. Μόλις εἶχε σκεφθῆ ὅτι ἠδύνατό ποτε νὰ ὑπανδρευθῇ. Ὅτε δὲ προὔταθον αὐτῇ ἐπισήμως νὰ συζευχθῇ τὸν υἱὸν τοῦ μαρκησίου Βρανδῶνος, οὐδὲν ἠσθάνθη κατὰ πρῶτον ἢ τὴν χαρὰν καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν, ἣν ὁ πατήρ αὐτῆς ἐφαίνετο αἰσθανόμενος ἐπὶ τῇ προτάσει ταύτῃ τοῦ συνοικεσίου· εἶχεν ἀκούσει ὅτι ὁ κόμης Σαινζερμαίν ἦτον ἀγαθὸς καὶ ἀξιεπαιστος· εἶδεν αὐτὸν καὶ τὸν εὖρε τοιοῦτον· ἀφελῆ

τὸν χαρακτῆρα, εὐχάριστον τὴν συμπεριφορὰν καὶ τὸ ἥθος.

Γυνὴ ἐνὸς τῶν πλουσιωτέρων εὐγενῶν τῆς Ἀγγλίας, καταγομένου ἐξ ἀρχαίας ἱστορικῆς οἰκογενείας, συμμεριζομένη μετ' αὐτοῦ τὸ ἀξίωμα, τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ἐνδόξους ἀναμνήσεις, ἡ Ἰωάννα δὲν ἤθελεν εἶσθαι γυνή, ἀν' δὲν παρῆτο ὑπὸ τῶν ἐλπίδων τοιοῦτου λαμπροῦ μέλλοντος. Μεθ' ὅλην τὴν ἡρεμον αὐτῆς φύσιν δὲν ἔσπευτο φαντασίας, ὁ δὲ δεξιὸς καὶ συνεσταλμένος αὐτῆς χαρακτῆρ ἐκάλυπτε τοῦναντίον ἐνθουσιασμόν μέγαν.

Συνεζεύχθη μετὰ τοῦ κόμης Σαινζερμαίν. Ὑπῆρξεν ἀγαθὸς δι' αὐτὴν σύζυγος καὶ αὕτη εὐτυχής. . . ὡς ἐπόθει.

Ἡ εὐτυχία αὕτη συνίστατο ἐν τῇ διαρκεῖ σχεδὸν διαμονῇ ἐν τῷ πύργῳ τοῦ Βρανδῶνος, ὅπου ὀριστικῶς ἀπεσφύρη μετὰ βραχείαν ἐν Λονδίῳ διαμονὴν καὶ τὴν παράστασιν αὐτῆς ἐν τῇ μεγάλῃ ὑποδοχῇ τῆς βασιλίσσης. Ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς, ὁ σύζυγος αὐτῆς ὀλίγον μετὰ τὴν γάμον του χρόνον ἐγένετο μαρκήσιος Βρανδῶν.

Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν τῆς εἰσόδου αὐτῆς εἰς τὴν ὑψηλὴν κοινωνίαν ἀνεκάλυψε τὸ αἰσθημα τῆς ἀνικανότητός της πρὸς κατὰλληλον πλήρωσιν τῶν καθήκοντων τῆς οἰκοδεσποίνης ἐν τῷ μεγαλοπρεπεῖ αὐτῆς ἐν Λονδίῳ μαγάρῳ, περιάπτουσα τιμὴν εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς ἐν μέσῳ τοῦ πολυτελοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς ἐκείνου βίου, καὶ τότε ἀπεφάσισε μετὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῇ φρονήσεως καὶ γαλήνης νὰ ζήσῃ τοῦ λοιποῦ ἐν σφαίρᾳ, ἐν ἣ ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἀσχολίας ἐπωφελεῖς καὶ ἀξίας αὐτῆς. Ὑψαριστήθη λοιπὸν νὰ παρουσιασθῇ ἡπαξ μόνον ἐν τῇ αὐλῇ, ἔπειτα ἀπέκρυψε τοὺς ἀδάμαντάς της—οὓς καὶ βασίλισσα ἤθελε φθονήσει—ἐπεμψεν αὐτοὺς παρὰ τῷ τραπεζίτῃ της, ὀρκισθεῖσα εἰς ἐαυτὴν οὐδέποτε πλέον νὰ κάμῃ αὐτῶν χρῆσιν. Ἐπιτυχοῦσα παρὰ τοῦ συζύγου τὴν πλήρωσιν τῆς ἐπιθυμίας της, ὅπως ἀμέσως ἀναχωρήσῃ εἰς τὸν πύργον τοῦ Βρανδῶνος, ἀποκατέστη ἐκεῖ δίχως ποτὲ νὰ τὸν καταλίπῃ. Ἐκεῖ δὲ κατέστη πάραυτα τὸ ἐνεργητικὸν πνεῦμα τοῦ τόπου.

Τὴν βλέπω ἀκόμη ἐντὸς τῆς μικρᾶς χαμηλῆς ἀμάξης της, ἐξευγμένης ὑπὸ δύο μικρῶν φαίων σκωτικῶν ἵππων, μετριόφρονα, μὲ τὸν νέον ὑπηρέτην τὸν χρησιμεύοντα αὐτῇ ὡς ἀμαξηλάτην, καὶ ἀκολουθουμένην ὑπὸ τοῦ ἑτέρου θεράποντος αὐτῆς ἐν στολῇ, διερχομένην τὴν ἀγαθὴν πόλιν τῆς Καρστόνης καὶ σταματῶσαν πρὸ τῆς ἐν τῷ πύργῳ εἰσόδου ἐνώπιον τῆς θύρας τοῦ χημικοῦ ἐργαστηρίου του.

Ἀκούω ἀκόμη τὴν ἡρεμον καὶ γλυκεῖαν φωνήν της ἐρωτῶσαν τὰ κατ' ἐμέ. Φθάνω σπεύδων, τότε ἐκείνη ζητεῖ συγγνώμην ἐπὶ τῇ ἐνοχλήσει, καὶ μένω ἐκεῖ, εὐτυχὴς ἐπὶ τούτῳ, λαλῶν αὐτῇ περὶ τῆς ὑγείας της καὶ περὶ τῶν ἀ-

ναγκῶν ὅλων τῶν πτωχῶν τῶν περιχώρων. Ἐχω ἀκόμη ζωηρὰν ἐν τῷ πνεύματί μου τὴν εὐθυκρίσιαν τῶν σκέψεών της, τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἰδεῶν της, τὴν ὀρθότητα τῶν σχεδίων της, τὴν πλήρη ἀγνότητα τῶν προθέσεών της, τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν εὐκρίνειαν τῆς καρδίας της, καὶ αἰσθάνομαι ἐν ἐμαυτῷ πλήρη σεβασμὸν εἰς τὴν ἀνάμνησιν αὐτῆς, ὁπόταν ἀναπολῶ τοὺς γαλήνιους ἐκείνους χρόνους, καθ' οὓς αὕτη εὐτυχὴς ἦτο, εὐτυχεῖς ἐπίσης τοὺς περὶ αὐτὴν καθιστώσα.

«Προβαίνει σιωπηλὴ καὶ ἀγαθὴ μακρὰν τῆς εὐθυμίας καὶ τοῦ ὁριζίου τοῦ κόσμου τούτου. εἶναι γλυκεῖα κ' ἐν τούτοις ἀκατάβλητος ἡ ἰσχὺς αὐτῆς. Ἀγαπητῇ, ὠφέλιμος εἰς πάντας, ἀκολουθεῖ τὴν εἰμαρμένην της, παντοῦ ὅπου φέρει τὸ βῆμά της εὐλογουμένη καὶ δοξαζομένη.»

Πλησίον αὐτῆς εἶναι τὸ μικρὸν τέκνον της. Δὲν εἶναι τετραετὲς ἀκόμη. Φεῦ! δατὶ ἡ ἐξαίρετος αὕτη γυνὴ προσεβλήθη ὑπὸ τοσοῦτον σκληρᾶς θλίψεως! Τὸ παιδίον εἶναι ἡδὴ δύσμορφον, ἡ δὲ πτωχὴ μικρὰ κεφαλὴ του φαίνεται ἐξωθημένη πρὸς τὰ ἐμπρὸς μετὰ τῶν δύο ὤμων διὰ τινος παρὰ φύσιν κυρτότητος. Αἱ κνήμαι αὐτοῦ εἶναι ἰσχναί· οἱ μακροὶ καὶ λιπόσαρκοι δάκτυλοι του ἔχουσι τὸν σχηματισμὸν δακτύλων τελείου ἀνθρώπου, τὸ χεῶμά του εἶναι ὠχρὸν καὶ νοσηματικόν, ἀλλὰ τὸ πρόσωπόν του εἶναι θαυμασίως ὠραῖον, εἰ καὶ ἀποπνέον παράδοξον καὶ ἀπαίσιον ὠραιότητα.

Οἱ χαρακτῆρες του εἶναι λίαν λεπτοί· οἱ μεγάλοι καὶ σκοτεινοὶ ὀφθαλμοὶ του ἀνάλογοι ἀλλ' ἐκτάκτως πλατείας ἔχοντες τὰς κόρας· οἱ βόστρυχοι του ἄφθονοι καὶ θαυμάσιοι τὸ χεῶμα. Τὸ σῶμα αὐτοῦ ραχιτικὸν καὶ δυσειδὲς εἶναι κατὰκλειστον ἐντὸς σιδηροῦ συναρτήματος.

Οὐδέποτε θέλω λησμονήσῃ τὴν ὀλιθεράν καὶ βαθεῖαν ἐντύπωσιν, ἣν κατὰ πρῶτον παρήγαγεν ἐπ' ἐμοῦ ἡ δυστυχὴς ἐκείνη μικρὰ ὑπαρξίς, ὁ μέλλον οὗτος μαρκήσιος Βρανδῶν, ὁ κληρονόμος τῶν ἀπεράντων ἐκείνων κτήσεων καὶ τῆς κολοσσαίας περιουσίας τῆς μητρός του!

Κρίνω ἐπικαίρον νὰ σημειώσω ἐνταῦθα ὅτι ὁ κ. Κιρχάμ ἐκκληροδότησεν ἅπασαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ εἰς τὴν θυγατέρα του καὶ εἰς τὰ τέκνα της, ἐν ἐλλείψει δὲ τοιούτων εἰς τὴν εὐγενῆ οἰκογένειαν, μεθ' ἧς συνεδέθη. Παρεχώρησε προσέτι εἰς τὸν μαρκήσιον ἐφ' ὅρου ζωῆς τὴν ἀρπώσιν τῶν προσόδων, ἐν ἣ περιπτώσει, ἔχων τέκνα, ἤθελεν ἐπιζῆσαι τῆς συζύγου του.

Ὁ μικρὸς κόμης Σαινζερμαίν κἀθήται ἐπὶ τῶν γονάτων προσώπου, τὸ ὁποῖον δὲν ὀφείλω νὰ παρέλθω ἐν σιωπῇ: τῆς κυρίας Καρτβράιτ. Ἦτο χήρα ἀξιωματικοῦ θανόντος ἐν ἐχθρικῇ χώρᾳ τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ γάμου του. Ἡ κυρία Κιρχάμ ἠσθάνθη ἐνδιαφέρον ἐπὶ τῇ δυστυχῇ καταστάσει τῆς νέας ταύτης γυναικὸς, ἣν ὁ ἀπρόοπτος οὗτος θάνατος κατέλειπεν ἀπροσάτευτον, τῶν

πάντων τελείως σχεδὸν ἐστερημένην, εἰσήγαγε δ' αὐτὴν εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον ὡς κυρίαν τῆς συναναστροφῆς, τὴν χειρίστην πάσης δουλείας· θέσις ἧς τὰ καθήκοντα εἶναι τοσοῦτον κακῶς ὠρισμένα, ὥστε καθίστανται διηνεκῆς πηγὴ δυσθυμίας καὶ τυραννίας, καὶ ἧς ἡ ἀνταμοιβὴ ἐν γένει δὲν εἶναι ἀνάλογος μὲ τὰς παρεπομένους αὐτῇ ἀηδίας καὶ θυσίας τῆς φιλαυτίας. Ἡ κυρία Καρτβράιτ ἐν τούτοις ἀδίκως ἤθελε παραπονεῖσθαι, διότι ἡ φιλία, ἡ ἐμπιστοσύνη καὶ ἡ ἐκτίμησις, αἱ ταχέως ὑπὸ τῆς εὐεργετίας αὐτῆς ἐπιδαψιλευθεῖσαι, ἀπεμάκρυναν ἀπὸ τῶν χειλέων αὐτῆς τὸ πικρὸν ποτήριον, ἡ δὲ κυρία Κιρχάμ, ἧς ὁ χαρακτῆρ ἐκέκτητο πολλὴν πρὸς τὸν ἰδικόν της ὁμοιότητα, ἐκ βάθους συγκινηθεῖσα ὑπὸ τοῦ μεγαλείου τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρτερίας, μεθ' ὧν τὸ ἀγαθὸν καὶ γλυκὺ τοῦτο πλάσμα ὑπέμεινε τὴν δυστυχίαν του, ἐπεδείξατο πρὸς αὐτὴν στοργὴν τρυφεράν, οὐδέποτε διαψευθεῖσαν.

Ἡ κυρία Καρτβράιτ ἦτο περικαλλεστάτη, ἀλλὰ σήμερον ἦτο τοσοῦτον λιπόσαρκος καὶ ὠχρὰ, ὥστε μετὰ δυσκολίας ἠδύνατό τις νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ. Ἀλλ' ἐσώζετό τι ἐν αὐτῇ ἐλκυστικώτερον τοῦ κάλλους, ἦτο τὸ ἡρεμον καὶ ἀγνὸν αὐτῆς μέτωπον, τὸ περιεστεμμένον ὑπὸ θαυμαστῶν μαύρων βοστρύχων, ἦσαν οἱ λεπτοὶ αὐτῆς εἰ καὶ μακρυνθέντες χαρακτῆρες· ἡ σοβαρὰ καὶ αὐστηρὰ καλαισθησία, ἡ ἄκρα τῆς ἐνδυμασίας αὐτῆς ἀπλότης παρεῖχον εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἰδιάζουσαν χάριν. Ἐμάντευε τις ὅτι ἡ κυρία Καρτβράιτ δὲν ἐφρόνει ἐαυτὴν ἀνήκουσαν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον. Ἀληθῶς, ἀγγελικὴ τις καὶ θεία ἐξωράτιζεν αὐτὴν ἐκφρασίς. Ἐφαίνετο ὡς τις κοσμικὴ ἐρημίτις,—εὐλαβὴς τις ἐν τῇ ἀγαθῇ σημασίᾳ τῆς λέξεως,—γυνὴ ἐπὶ τέλους, ἥτις ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν καθήκοντων της παρηγορηθεῖσα ἀπὸ τὴν βαθεῖαν καὶ μυστηριώδη τῆς ὀρηκτικῆς ἐπίδρασιν, ἐφαίνετο μεθ' ὑπομονῆς ἀνυμνεύουσα τὴν εἰς Θεὸν ἀνάκλησιν.

Ἀπὸ τῆς ἐν τῷ πύργῳ τοῦ Βρανδῶνος διαμονῆς τῆς μαρκησίας, ἡ κυρία Καρτβράιτ εἶχε μείνει σταθερῶς παρ' αὐτῇ, συμμεριζομένη τὰς ἀσχολίας καὶ τὰς ἀγαθοεργίας αὐτῆς, ἀλλ' ἀφωσιωμένη ἰδιαιτέρως εἰς τὰς ἀκαταπαύστους καὶ τρυφερὰς φροντίδας, ὡς ἀπῆται ἡ κατὰστασις τοῦ μικροῦ ἀσθενοῦς.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἡμέρᾳ εἶναι ὀλιθερά δι' ἐμὲ ἀνάμνησις.

Μετὰ τινὰς περὶ τῶν ὑπὸ τὰς φροντίδας μου πτωχῶν πληροφορίας, ἡ μαρκησία μ' ἐλάλησε περὶ ἐαυτῆς.

—Κύριε Οὐίλσον, εἰμαι ἀδιάθετος ἀπὸ τινος χρόνου. Πιστεύω ὅτι ἔχω ἀνάγκην τῶν συμβουλῶν σας. . . ἀλλ' οὐχὶ ἐν τῇ ὁδῷ, προσέθηκε ὀλιθερῶς ὑπομειδιῶσα. Θέλετε ἔχει τὴν ἀγαθότητα νὰ λάβητε μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ πύργῳ τὸ τέκνον μετὰ τὸ πέρας τῶν σημερινῶν ἐργασιῶν

σας;... Τὴν ἐννάτην ὥραν, ὡς γνωρίζετε. Ἄλλ' ἐὰν τοῦτο δύναται νὰ σᾶς ἐνοχλήσῃ, ἔλθετε αὐ-
ριον. Οὐδεμίαν ὑπάρχει κατεπείγουσα ἀνάγκη.
Δύναμαι νὰ περιμένω.

— Θὰ ἔλθω βεβαίως εἰς τὸν πύργον περὶ τὴν
ἐννάτην ὥραν, κυρία, ἐλπίζω δὲ νὰ ᾔμαι κομι-
στής ἀγαθῶν περὶ τῶν ἀσθενῶν μας εἰδήσεων.

— Au revoir τότε, κύριε Οὐέλσον.

Καὶ τὸ ἀμάξιον ἀπεμακρύνθη.

Κατὰ τὴν ὥρισμένην τῆς ἐσπέρας ἐκείνης ὥ-
ραν ἔσχον μακρὰν μετὰ τῆς μαρκησίας συνδιά-
λεξιν. Ἄλλ' ὅποια ὑπῆρξεν ἡ θλίψις μου, ἡ ἀ-
γωνία μου, — καὶ ἐν τούτοις δὲν συγκινοῦμαι
εὐκόλως, — ὁπότε ἀνεκάλυψα ὅτι αἱ ἐλαφρὰ ἀ-
διαθεσίαι, ὅφ' ὧν αὕτη παρεπονείτο ἐνίοτε, ἦ-
σαν τὰ συμπτώματα τρομερᾶς ἐσωτερικῆς νό-
σου, προδευσάσης ἤδη, καθιστώσης ἀδύνατον
τὴν ἐλαχίστην ἐλπίδα θεραπείας! Παρετήρησε
τὴν κατάπληξίν μου καὶ ἠρυσθίαν, εἰποῦσα
μοι διὰ φωνῆς συγκινημένης ὀλίγον.

— Κύριε Οὐέλσον, φοβοῦμαι ὅτι ἡ νόσος εἴ-
ναι σπουδαιότερα παρ' ὅσον κατ' ἀρχὰς ἐφάν-
τασθην.

— Ἀληθῶς, κυρία, λυποῦμαι ὅτι μόνος τὸ
ὁμολόγησα μάλιστα. Ἄλλ' ἐλπίζω ὅτι διὰ τῆς
ἐπιμελείας καὶ πρὸ πάντων διὰ τῆς βοήθειας
τῆς ἐπιστήμης...

Μ' ἐσταμάτησε διὰ μιᾶς χειρονομίας.

— Κύριε Οὐέλσον, βλέπω ὅτι θέλετε νὰ μὲ
ἀπατήσητε. Πρέπει ἐν τούτοις νὰ μὲ γνωρίζετε
ικανῶς, ὥστε νὰ μὴ ζητήτε νὰ μοὶ ἀποκρύψετε
πλήρη τὴν ἀλήθειαν, καθ' ὅσον σᾶς ἐπιτρέπει
πρὸς ἀνακάλυψιν αὐτῆς ἡ ἐπιστήμη. Ἐπιθυμῶ
νὰ μάθω τὴν ἀληθῆ κατὰστασίν μου, δύνασθε
νὰ μοὶ εἰπῇτε αὐτὴν ἐλευθέρως. Εἶναι ἐπικίνδυ-
νος ἡ ἀσθενεία μου;

— Οὐδὲν θέλω σᾶς ἀποκρύψει, κυρία μάλι-
στα, εἶναι ἐπικίνδυνος.

— Πολὺ ἐπικίνδυνος;

— Πολὺ.

— Ὑπάρχει τις ἐλπίς θεραπείας;

— Εἶναι ζήτημα, περὶ τοῦ ὁποίου δὲν δύνα-
μαι ν' ἀποφασίσω μόνος.

— Ἀλλὰ φρονεῖτε σεῖς, ὅτι εἶμαι καταδι-
κασμένη;

— Ἐδίστασα ἐπὶ στιγμὴν.

— Ὅφειλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἀγνοῶ τὰ μέ-
σα ὅπως σταματήσω τὰς προόδους τῆς νόσου.
Ἐν τούτοις ἡ πεῖρά μου, ὡς ἡ εὐγενεία σας γνω-
ρίζει, εἶναι ἐλαχίστη, οὐδέποτε δ' ἔσχον ἀφορ-
μὰς νὰ αὐξήσω αὐτὴν ἐνταῦθα. Εἶμαι βέβαιος
ὅτι συμβουλευόμενός τινα ἐκ τῶν πρώτων ἰα-
τρῶν τοῦ Λονδίνου, θέλω κατορθώσει νὰ εὕρω
πρόσκαιρόν τι, ἂν οὐχὶ ἀπόλυτον θεραπευτικὸν
μέσον, καὶ ὅτι ἡ τοσοῦτον δι' ὅλους ἡμᾶς πο-
λύτιμος ὑπαρξίς σας θέλει δυνήθῃ νὰ παραταθῇ
ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀκόμη.

Προσεπάθουν νὰ φανῶ γαλήνιος, ἀλλ' ἡ φωνή
μου ἔτρεμεν ἀκουσίως.

— Ἀγαπητὲ κύριε Οὐέλσον, ἀδυνατῶ νὰ σᾶς
εἶπω ὅποσον εἶμαι συγκινημένη ἀπὸ τοὺς ἀ-
γαθοὺς λόγους σας καὶ τὴν ἀφοσίωσιν, ἣν πάν-
τοτε μοὶ ἐπεδείξατε. Βεβαιώθητε περὶ τούτου,
— δὲν τὸ λέγω νὰ σᾶς κολακεύσω, — ἐμπιστεύο-
μαι τὴν ὑγείαν μου εἰς σᾶς ὑπὲρ οἵονδήποτε ἄλ-
λον ἐνδοξον ἰατρόν. Ἐν τούτοις ἡ ζωὴ μου εἶναι
σπουδαιότατη ἀκόμη διὰ τινὰς ἐδῶ κάτω, ἂν
δὲ σκέπτεσθε πράγματι ὅτι αἱ περὶ θεραπείας
ἐλπίδες μου δύνανται ν' αὐξηθῶσι καὶ κατ' ἐ-
λάχιστον διὰ συνδιασκέψεως μετὰ τινος τῶν ἐν
Λονδίῳ συναδέλφων σας, σᾶς παρακαλῶ νὰ ἐ-
νεργήσητε, ὅπως αὕτη λάβῃ χώραν ὅσον τὸ δυ-
νατὸν ταχύτερον.

— Φρονῶ, κυρία, ὅπως ἡ ἱατρικὴ αὕτη γνω-
μοδότησις λάβῃ χώραν ἀμεταθέτως.

— Τότε, λαμβάνετε τὸν κόπον νὰ γράψητε
ἐξ ὀνόματός μου εἰς τὸν ἰατρόν Ἀτκινς;

Ἐπέστρεψα εἰς τὸν οἶκόν μου τεθλιμμένος,
οὐδεμίαν πλέον τρέφων ἐλπίδα, ὅτι εἶναι δυνα-
τὸν νὰ θεραπευθῶσιν αἱ ἐσωτερικαὶ ἐκείναι ἀ-
νωμαλίαι, ὧν τοσοῦτον ἐναργῆ ἦσαν τὰ συμ-
πτώματα.

Ὁ ἰατρός Ἀτκινς, εἷς τῶν ἐξοχωτέρων ἰα-
τρῶν τοῦ Λονδίνου, ἐλθὼν εἰς Καρστόννην ἐδι-
κάωσε τὴν γνώμην μου. Διεκήρυξε, φεῦ! καὶ
αὐτὸς τὴν ἀνικανότητά του πρὸς ἀποτροπὴν
τοῦ κακοῦ. Οὐδὲν ἠδύνατο νὰ σώσῃ τὴν μαρ-
κησίαν.

— Κύριε Οὐέλσον, μοὶ εἶπε τὸ γλυκὺ πλά-
σμα, λυποῦμαι ἐπὶ τῇ ἐνοχλήσει, ἣν σᾶς προ-
ξενῶ διὰ τῶν περὶ τῆς θλιβερᾶς καταστάσεώς
μου ἐρωτήσεων. Ἐν τούτοις ὀφείλετε νὰ μοὶ εἰ-
πῇτε ἐλευθέρως, ἂν ἡ γνώμη τοῦ ἰατροῦ Ἀτκινς
συμφωνεῖ μὲ τὴν ἰδικήν σας.

— Ὁ ἰατρός σκέπτεται ὅπως καὶ ἐγὼ, κυρία.

— Καὶ δὲν δύναται νὰ κατορθώσῃ τι περισ-
σότερον ἀπὸ σᾶς;

— Φοβοῦμαι ὅτι δὲν δύναται.

— Καὶ τώρα, ἐκείνος ἢ σεῖς, δύνασθε νὰ μοὶ
εἰπῇτε ἐπὶ πόσον χρόνον ἔχω πιθανότητας νὰ
ζήσω ἀκόμη;

Ἐδίστασα ν' ἀποκριθῶ.

— Τίς εἶναι ὁ μακρότερος χρόνος, ὃν ἔζησέ
ποτε πρόσωπόν τι προσβληθὲν ὑπὸ τῆς ἀσθενείας
ταύτης;... Καὶ τίς εἶναι ὁ βραχύτερος χρόνος;...
Ὅφειλετε νὰ τὸ γνωρίζετε. Σᾶς παρακαλῶ νὰ
μὴ μὲ ἀπατήσητε. Ἀναλογίσθητε τί μοὶ ὑπο-
λείπεται νὰ πράξω ἐδῶ κάτω... Εἰπέτε μοι
τὴν ἀλήθειαν. Πόσον χρόνον θέλω ζῆσαι ἀκόμη;

— Δύο μῆνας.

— Ἀ!... πολὺ ὀλίγον! Τότε οὐδεμίαν
στιγμὴν ἔχω νὰ χάσω. Κύριε Οὐέλσον, λάβετε
τὴν καλωσύνην νὰ συνεννοηθῇτε μετὰ τοῦ κυ-
ρίου Ἀτκινς καὶ νὰ ὀρίσητε ἐκ συμφώνου τὸν

τρόπον τῆς θεραπείας, τὸν καταλληλότερον νὰ
διατηρήσῃ πλήρη τὴν χρῆσιν τῶν διανοητικῶν
δυνάμεών μου κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὑπολει-
πομένων μοι ὀλίγων ἡμερῶν πρὸς ζῶην.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ μαρκησία οὐδὲν
πλέον ἐσκέφθη ἢ πῶς νὰ τακτοποιήσῃ τὰς ὑπο-
θέσεις της καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν εὐτυχίαν τῶν
περὶ αὐτὴν αὕτη ὑπῆρξεν ἡ σταθερωτέρα αὐτῆς
ἐνασχόλησις.

Ἐν τούτοις τεραστίᾳ, ἀκαταλόγιστος ἀγωνία
ἐβάρυνεν ἐπὶ τῆς καρδίας της: τὸ μικρὸν αὐτῆς
τέκνον.

Ἐφρόνουν πάντοτε ὅτι δὲν ἤθελε ζῆσαι ἐν
τούτοις ἡ κρίσις αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου
τούτου ἦτο διάφορος τῆς ἰδικῆς μου. Ἐσωτάτη
αὐτῆς πεποίθησις ἦτο ὅτι τὸ παιδίον ἤθελε ζῆ-
σει. Ἡ πρὸς αὐτὸ ἀγάπη της ἐκέκτητό τι τῆς
εἰρηνικῆς ἐνεργείας τῆς φύσεώς της: σοβαρὰ,
βαθεῖα, ἀφωσιωμένη, λελογισμένη μάλλον ἢ ἐν-
θουσιώδης. Μετ' ἀταραξίας εἶχε σταθμίσει ὅ-
λας τὰς πιθανότητας τοῦ μέλλοντός του καὶ ὑ-
πολογίσει ὀρίμως τὰς συνεπείας τῆς παραδό-
ξου δυσαναλογίας μεταξὺ τῆς κολοσσαίας αὐ-
τοῦ ἡμέραν τινα παρουσίας καὶ τῆς ἐλεεινῆς
καταστάσεως, εἰς ἣν ἤθελε καταδικάσει αὐτὸ ἡ
ἀσθενεία του. Ὅ,τι δὲ ἰδίως τὴν εἶχεν ἐκπλή-
ξει, ἦτο ἡ ἐτι μεγαλειτέρα διχορὰ μεταξὺ τῆς
φυσικῆς δυσμορφίας καὶ τῆς ἀληθῶς καταπλη-
κτικῆς τοῦ πνεύματος αὐτοῦ πρωϊμότητος.

Τὸ παιδίον παρείχεν ἤδη τὰ σημεῖα ἐνερ-
γείας, ἰσχυρᾶς βουλήσεως καὶ ὑπεροχῆς σκέψεως
λίαν ἀνωτέρας τῆς ηλικίας του. Ἐφαίνετο κλη-
ρονομήσαν τὴν ἀταραξίαν καὶ τὴν ἡρεμον σο-
βαρότητα τῆς τρυφερότητος τῆς μητρὸς του.

Ἡ πρὸς αὐτὴν ἀγάπη του οὔτε διὰ θορυβώ-
δους παραφορᾶς διεδηλοῦτο, οὔτε διὰ τῆς ἀφο-
νίας τῶν θωπειῶν, ἀλλὰ μάλλον διὰ τῆς ἐπι-
μονῆς, μεθ' ἧς, ἔχον τοὺς μεγάλους ὀφθαλμούς
του ἐπ' αὐτῆς προσηλωμένους, ἔμενε πάντοτε
πλησίον της ἐν τινὶ καταστάσει ἀφώνου καὶ ὀ-
νειροπόλου προσοχῆς, προκρίνον τὴν μετ' αὐτῆς
κοινωνίαν πάσης ἄλλης τέρψεως.

Ἡ ἐπαγούρησις τῆς ἀναπτύξεως τοιαύτης
ψυχῆς ἐγκλεισμένης ἐν τοιούτῳ περιβλήματι
ἦτο ὁ μόνος σκοπὸς τοῦ βίου τῆς μαρκησίας.
Ἐλπίζουσα ὅτι θέλει ἐλαττώσει τοὺς φυσικοὺς
πόνους τοῦ δυστυχοῦς υἱοῦ της διὰ τῶν προσε-
κτικῶν καὶ ἀκαταπαύστων αὐτῆς φροντίδων,
καὶ πεποιθὴ ὅτι θέλει κατορθώσει ν' ἀντιταθ-
μίσῃ τὰ ἀναριθμητὰ δεινὰ τῆς θλιβερᾶς αὐ-
τοῦ καταστάσεως διὰ τῆς καλλιέργειας τῆς δια-
νοίας του, τῆς παιδείσεως αὐτοῦ καὶ τῶν προ-
τερημάτων, ἐπόθει, ὅπως, ἐξυψούσα τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ πρὸς τὸ ὠραῖον καὶ τὸ ἀγαθόν, καταστήσῃ
τὴν ζῶην αὐτοῦ ἀνεκτὴν τοῦλάχιστον, ἐκολα-
κεύετο δὲ πιστεύουσα ὅτι ἡ στοργὴ αὐτῆς καὶ ἡ
τρυφερότης ἠδύναντο ν' ἀντικαταστήσωσι δι' αὐ-

τὸν ἡμέραν τινα τὴν ἄλλην ἐκείνην τρυφερωτέ-
ραν ἐτι ἀγάπην, ἣτις εἶναι ἡ φυσικὴ ἐλπίς τῆς
νεότητός μας καὶ τῆς ὁποίας τὴν γλυκύτητα
καὶ τὸ θέλητρον ἦτο βεβαίον, ὅτι οὐδέποτε θὰ
ἐπετρέπετο εἰς αὐτὸν νὰ γνωρίσῃ, οἰαδήποτε καὶ
ἂν ἦσαν τὰ προτερήματα τοῦ πνεύματος καὶ
τῆς καρδίας του.

Ἐν τούτοις ἔπρεπε νὰ παραιτηθῇ πάντων
τούτων σήμερον. Θνήσκουσα ἤδη, ἔπρεπε νὰ κα-
ταλίπῃ τὴν φροντίδα τῆς ἐκτελέσεως τῶν παι-
δαγωγικῶν αὐτῆς σχεδίων εἰς ξένους, ἥττον αὐ-
τῆς ἐνδιαφερομένους διὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῶν,
καὶ νὰ καταπολεμήσῃ ὅσω μάλλον ἠδύνατο ἀπὸ
τῆς σήμερον, διότι αἱ ἡμέραι αὐτῆς ἦσαν ἡριθ-
μημέναι, τὰς ἐπαπειλούσας πάντοτε ἐν ὄρφανόν
δυστυχίας καὶ ὑπ' αὐτὰς ἐτι τὰς κανονικὰς πε-
ριστάσεις, καὶ τὰς ὁποίας ἡ ἀσθενεία τοῦ τέκνου
της καθίστα ἐπιφοβωτέρας ἀκόμη.

Οὐδεμίαν εἶχεν ἀμφιβολίαν, ὅτι ὁ μαρκησίας
θέλει νυμφευθῇ ἐκ νέου, ἡ δὲ εὐθυκρισία αὐτῆς
τῇ ἔλεγεν, ὅτι ἡ δευτέρα αὐτοῦ ἐκλογὴ δὲν ἦ-
θελεν ὁμοιάσει μὲ τὴν πρώτην. Προέβλεπε πᾶν
εἶδος στενοχωρίας καὶ δυσχερείας διὰ τὸ ἀγα-
πητὸν αὐτῆς τέκνον ἄλλ' ὅ,τι ἰδίως ἐφοβείτο,
ἦτο ἡ ἔλλειψις νοήμονος καὶ τρυφερᾶς φροντί-
δος, ἧς ὑπὲρ πάντα ἄλλον εἶχεν ἀνάγκην.

Ἡ ἐλπίς λοιπὸν νὰ ἐπωφεληθῇ τὴν ὑπολειπομέ-
νην αὐτῇ ὀλίγων μηνῶν ζῶην εἰσέει, ὅπως προφυ-
λάξῃ παντὸς ἐνδεχομένου κινδύνου τὸ νεφελῶδες
τοῦτο μέλλον. Ἐγραψεν εἰς τὸν μαρκησίον, ἐν
Λονδίῳ τότε διαμένοντα, πληροφοροῦσα αὐτὸν
περὶ τῆς καταστάσεώς της καὶ παρακαλοῦσα
αὐτὸν νὰ μεταβῇ ἀμέσως παρ' αὐτῇ ἐν Βρανδῶνι.
Ὁ μαρκησίας ἔφθασεν ἐσπευσμένως, ἀληθῶς λυ-
πούμενος καὶ τεθλιμμένος διότι, ἂν οὐδὲν πά-
θος ἤσθανετο πρὸς αὐτὴν, ἐν τούτοις ἐκείνη εἶ-
χεν ἐμπνεύσει εἰς αὐτὸν βαθυτάτην ἀφοσίωσιν
καὶ ὑπόληψιν.

— Ἀγαπητὲ μοι λόρδε, τῷ εἶπεν ἄνευ προσι-
μίων (ὅλη αὐτῆς ἡ ἐνέργεια εἶχεν ἤδη συγκεν-
τρωθῇ ἐφ' ἐνὸς μόνου ἀντικειμένου), ἔχω νὰ σᾶς
ἀπευθύνω δύο παρακλήσεις, ἐκ τοῦ προτέρου
δὲ εἶμαι βεβαία ὅτι θέλετε τὰς εἰσ ακούσει. Τὸ
πτωχὸν τέκνον μας...

— Φεῦ! ἀγαπητὴ φίλη, διατί ταράττεσθε
μὲ τὰς σκέψεις ταύτας; ἀπεκρίθη δακρυρροῶν.
Φοβοῦμαι ὅτι ἐγνώρισα τὴν εὐτυχίαν τῆς ἀπο-
κτήσεως υἱοῦ, μόνον ὅπως αἰσθανθῶ σκληρότε-
ρον τὴν στέρησίν του.

— Ὁ υἱός μου θέλει ζῆσαι... Τὸ πιστεύω,
τὸ ἐλπίζω, διὰ τὴν εὐτυχίαν σου καὶ διὰ τὴν
ἰδικήν του ἀλλὰ θέλει ἔχει ἀνάγκην ἐκτάκτων
φροντίδων. Σᾶς ζητῶ πολλά, παρακαλοῦσα νὰ
ἐμπιστευθῇτε τὸν υἱόν μου εἰς τὴν κυρίαν Καρτ-
βράιτ, τὴν ὁποίαν γνωρίζετε πόσον ἐκτιμῶ;

— Διὰ πόσον χρόνον;

— Δὲν θέλω νὰ σᾶς εἶπω ὡς παιδαγωγὸν ἢ

ὡς διδασκάλισσαν. Ὅχι. Ἀλλὰ δὲν ἦτο δύνατον νὰ χρησιμεύσῃ δι' αὐτὸν ὡς δευτέρα μήτηρ; Ὁ λόρδος Βρανδὼν ἐποίησε κίνησιν τινὰ ἐκπληξέως.

— ὦ! μὴ παρανοήσῃτε τὴν ἔννοιαν τῶν λόγων μου, ἐξηκολούθησεν ἡ μαρκησία σοβαρῶς ὑπομειδιῶσα. Δὲν ἐπιθυμῶ ὅπως αὕτη καταστῇ διὰ σὰς ἄλλοι τι παρ' ὅ,τι εἶναι σήμερον. Δὲν δύνασθε ἀναμφιβόλως νὰ τὸ πιστεύσῃτε. Σὰς παρακαλῶ μόνον νὰ μοι ὑποσχεθῇτε, ὅτι θὰ τὴν ἀφήσῃτε πλησίον τοῦ υἱοῦ μου ἐφ' ὅσον χρόνον εἶναι δυνατόν καὶ ὠφέλιμον δι' ὅλους. Τὸ πτωχὸν παιδίον θὰ ἔχῃ ἀνάγκην τῆς μητρικῆς τρυφερότητος πρὸς παρηγορίαν τῆς ἐκ τῆς ἀθλίας αὐτοῦ ὑπάρξεως πικρίας· καὶ θέλει τὴν εὔρει ἐν αὐτῇ.

— Ἀγαπητὴ μου λαίδη, αἱ ἐλάχισται ἐπιθυμίαι σας θὰ ἦναι διαταγαὶ δι' ἐμέ. Πιστεύω ὅτι γνωρίζετε ἱκανῶς τὰ πρὸς ὑμᾶς αἰσθήματα τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ὑπολήψεώς μου, ὅπως ἤσθε πεπεισμένη, ὅτι ὅλαι αἱ συστάσεις σας θὰ ἦναι δι' ἐμέ ἱεραί. Μετὰ μεγίστης εὐχαριστήσεως θέλω ἴδω τὴν κυρίαν Καρτθράϊτ ἀναλαμβάνουσαν τὴν φροντίδα τοῦ υἱοῦ μου καὶ θέλω θεωρήσει αὐτὴν ὡς ἀποτελοῦσαν μέρος τῆς οἰκογενείας μου, ἐφ' ὅσον χρόνον θέλει εἶναι ἀρεστὸν εἰς αὐτὴν νὰ μένῃ μετὰ τὴν ἡμῶν.

— Θέλετε μοι ἐπιτρέψῃ λοιπὸν νὰ διαθέσω τὰ κατ' ἐμέ ἐκ συμφώνου μετ' αὐτῆς;

— Θέλω ἀνακουφισθῇ τῇ ἀληθείᾳ ὑπὸ μεγάλῃς ἀνησυχίας. Ἀλλὰ, φεῦ! φοβοῦμαι μὴ δελεάζεσθε ὑπὸ ματαιίας ἐλπίδος.

— Ὅχι, μολόρδε· εἶμαι βεβαία ὅτι ὁ υἱός μου θέλει ζῆσαι. . . μοι τὸ λέγει τὸ μητρικὸν ἐνστικτὸν μου. Ἐχὼ ἀκόμη νὰ σὰς ἀποτείνω μίαν παράκλησιν. Τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ ἐγγόνου τοῦ ἀγαθοῦ καὶ προσφιλοῦ πατρός μου μοι ἐδώρησε διακοσίας πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων πρὸς ἀγορὰν ἀναμνήσεως, ἀνακαλύψεως αὐτὸν πάντοτε εἰς τὴν μνήμην μας. Λίαν ἀνωφελὲς προφυλάξις ἀναμφιβόλως. Χρόνον τινα πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἠρώτησα αὐτὸν τί ν' ἀγοράσω διότι ἀληθῶς, ἀγαπητέ μου λόρδε, ἔνεκα τῆς μεγάλης ἐλευθεριότητός σας οὐδὲν εἶχον νὰ ἐπιθυμήσω ἢ νὰ φθονήσω. «Ὅ,τι σοι ἀρέσκει», μοι ἀπεκρίθη. Δύνασθε νὰ μοι δώσητε τὴν αὐτὴν συναίνεσιν;

— Πῶς δύνασθε, λατρευτὴ μου λαίδη, νὰ μοι κάμνῃτε παρομοίαν ἐρώτησιν; Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἄξιον τοῦ ὑμετέρου χαρακτήρος, προσέθηκεν ὁ μαρκησίας βαθέως συγκεκινημένος.

Ἐἶχεν ἀείποτε ἐκτιμᾶσαι τὴν λεπτότητα, μεθ' ἧς ἡ σύζυγός του, ἡ τοσοῦτον κολοσσαία προσεγεγούσα αὐτῷ περιουσίαν, προσεφέρετο πρὸς αὐτὸν δι' ὅλας τὰς χρηματικὰς ὑποθέσεις, καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην, μεθ' ἧς περιέβαλεν αὐτὸν ἐν τῇ ἀνεξελέγκτῳ αὐτῆς διαχειρίσει. — Εἰ-

πέτε μοι μόνον τὰς ἐπιθυμίας σας. Ἡ ἐλάχιστη ἐξ αὐτῶν πιστῶς θέλει ἐκτελεσθῇ ὑπ' ἐμοῦ. Ὑπάρχει τις τὸν ὁποῖον σκοπεῖτε νὰ προαγάγητε, πρᾶγμα τι. . .

— Ἐπεθύμουν ἐπίσης νὰ διαθέσω κατ' ἀρεσκείαν ὅλα τὰ κοσμήματά μου, ἐκτὸς τῶν ἀδαμάντων, τοὺς ὁποίους μοι ἐχάρισεν ὁ πατήρ μου, ὅτε τὸ πρῶτον παρουσιάσθην ἐν τῇ Αὐλῇ. Ὅσον ἀφορᾷ τούτους, θέλω σὰς παρακαλέσει νὰ τοὺς προσθέσῃτε εἰς τὰ κοσμήματα τῆς οἰκογενείας σας, ὅπως μείνῃ τι ἐν τῷ οἴκῳ σας πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ πατρός μου.

— Πράξατε ὅ,τι νομίσητε καλόν. Θέλω θεωρήσει τιμὴν μου νὰ ἐκτελέσω ὅλας τὰς ἀποφάσεις σας.

Μετὰ μίαν ἐβδομάδα ἡ μαρκησία με ἐζήτησε καὶ μοι εἶπεν:

— Ἀγαπητὴ μου κύριε Οὐίλσον, ἔχω ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν εὐθύτητά σας, εἰς τὴν φρόνησίν σας καὶ εἰς τὴν τιμὴν σας. Θέλετε νὰ ἀναλάβῃτε ἀποστολὴν τινὰ, τὴν ὁποίαν θεωρῶ σπουδαιότατην; Ἐχὼ ἀρεστὴν πείραν τοῦ βίου, τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, ὥστε νὰ δυσπιστῶ ὡς πρὸς τὸ ἐν ταῖς οἰκογενείαις ταύταις ἀκολουθοῦμενον σύστημα: πολλὴ μεγαλοπρέπεια, ὀλίγη ἄνεσις, κολοσσαία ἔξοδα καὶ ἀείποτε χρηματικαὶ ἀνάγκαι. Ἡ κατάστασις τοῦ τέκνου μου, ἂν ζήσῃ, θὰ ἦναι ἐξαιρετικὴ καὶ ὁλοκληρίαν καὶ θὰ ἀπαιτήσῃ πληθὺν πραγμάτων, ἅτινα εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν ἤθελον θεωρηθῇ ἐυλόγητος ἀνωφελέη. Ὁ πατήρ του θέλει νυμφεῖσθαι ἐκ νέου. . .

Ἐποίησα σημείον ἀποδοκιμασίας.

— Θὰ κάμῃ καλὰ. Μία μητριά! . . . Ἀ! κύριε Οὐίλσον, μάλιστα. . . Γνωρίζω τί κακὸν δύναται αὕτη νὰ πράξῃ! . . . Ἐπὶ τέλους, θέλετε νὰ ἐπιφορτισθῇτε χρηματικὸν τι ποσόν, τὸ ὁποῖον νὰ ἐγχειρίσῃτε εἰς τὴν κυρίαν Καρτθράϊτ ἢ εἰς τὸν υἱόν μου, ὅπως νομίσητε σὰς ἀναγκαῖον; Εἰς οὐδένα ἔχετε νὰ δώσητε λόγον. Θὰ ἦναι τὸ ἴδιον ὡς ἂν ἀνῆκεν ἀπολύτως εἰς σὰς, καὶ θέλετε τὸ μεταχειρισθῇ ὅπως σκεφθῇτε ὠφελιμώτερον διὰ τὰ συμφέροντα τοῦ πτωχοῦ τέκνου μου.

— Ἀλλὰ, κυρία, ἂν ἀποθάνω; . . .

— Δὲν δύναμαι νὰ προῖδω πάντα τὰ ἐνδεχόμενα. Διαθέσατε αὐτὸ διὰ διαθήκης, πράξατε ὅ,τι νομίσητε καλὸν πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν σχεδίων μου. Ἀλλ' ἂν, ὅπερ καὶ τὸ πιθανώτερον, ζήσῃτε ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀκόμη, κρατήσατε τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον θὰ εὔρητε μέσῳ νὰ μεταχειρισθῇτε.

Τὸ ποσὸν ἀπετελεῖτο ἐκ διακοσίων πεντήκοντα χιλιάδων φράγκων. Ἡ μαρκησία μοι ἔδωκεν ἐπίσης ὅλα τὰ κοσμήματά της, ἐπιφορτίσασά με νὰ τὰ πωλήσω καὶ νὰ ἐγχειρίσω τὸ ἀντίτιμον εἰς τὴν κυρίαν Καρτθράϊτ ἐν ὥρᾳ ἀ-

νάγκης. Πρὸς τοῦτο δὲ μοι ἀφῆκεν ἐγγράφους ὁδηγίας.

Ἡ ἐξαιρετικὴ ἐκείνη γυνὴ ἀπέθανεν ἐν ἀπιδεῦτῳ γαλήνῃ, κατὰ δὲ τὴν ρητὴν αὐτῆς ἐπιθυμίαν ἐνεταφιάσθη μεθ' ὅλης τῆς ἀπλότητος, ἣν ἐπέτρεπεν ἡ ὑψηλὴ αὐτῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ θέσις.

Ἡ θλίψις τοῦ μικροῦ τέκνου της, μεθ' ὅλας τὰς προφυλάξεις ἡμῶν, ταχέως ἐννοήσαντος τὴν μεγάλην δυστυχίαν, ὑφ' ἧς προσεδόλγη, ὑπῆρξε συμφώνως πρὸς τὸν χαρακτήρα τοῦ ἐνδύμουτος μᾶλλον ἢ ἐπιδεικτικῇ. Δὲν ὠμίλησε πολλὰ, ἀλλ' αἱ ὠχραὶ συνήθως παραιαὶ τοῦ κατέστησαν ὠχρότεραι· ἡ ἰσχνότης καὶ ἡ ἀδυναμία αὐτοῦ ἠῤῥησαν τοιοῦτοτρόπως, ὥστε οὐδεμία ὑπῆρχε πλέον ἀμφιβολία περὶ τοῦ προσεχούς θανάτου τοῦ. Εἰ καὶ ἱκανῶς γαλήνιον διακρούσης τῆς ἡμέρας, ἄγρυπνον διήρχετο τὰς νύκτας, καθ' ἐκάστην δὲ πρῶταν εὗρισκον διακρούσενον τὸ προσκεφάλαιόν του. Ἐξηντημέηνον ὑπὸ λανθάνοντος πυρετοῦ, δὲν ἔτρωγε πλέον. . . καὶ ἐν τοῖς ἐξηκολούθει νὰ ζῇ, ἀγνοῶ ὑπὸ τίνος ἐσωτερικῆς δυνάμεως ὑποστηρίζόμενον. Ὑπῆρχε τις ἐν αὐτῷ ζῶν ἐπιμένοντα.

^{Ἐπὶ τῇ συνέχειᾳ.}

K² MARSH.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ

Ο ΧΡΥΣΟΣ

^{Ἐρμηνεία ὑπὸ *}

Ὁ χρυσοῦς φαίνεται ὅτι ἦν γνωστὸς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, καὶ τοῦτο διότι πάντοτε σχεδὸν εὐρίσκεται ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ ἐδάφους ἢ μικρὸν ὑπὸ ταύτην καὶ ἐν τοῖς ρεύμασι τῶν ὑδάτων. Οὐδέποτε κεῖται εἰς μεγάλα βάθη· οὐδέποτε ἐπίσης εὐρέθησαν ἵχνη αὐτοῦ ἐν ταῖς ὑπὸ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἡφαιστειῶν ἐκτινασσόμεναις ὕλαις, οὔτε πλησίον ἐσθεσμένων κρατῶν.

Καίτοι στερούμενοι βεβαίων βάσεων, ἠδυνήθησαν ὅμως τινὲς ἐκ πληροφοριῶν καὶ παρατηρήσεων, ὡς ἠρύσθησαν ἐκ τῶν Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων, νὰ ὑπολογίσωσι κατὰ προσέγγισιν εἰς 2 δισεκατομμύρια καὶ 125 ἑκατομμύρια τοῦ σημερινοῦ νομισματικοῦ συστήματος τὴν ποσότητα τοῦ ἐν παντὶ τῷ γνωστῷ κόσμῳ ὑπάρχοντος κατὰ τὸν πρῶτον μ. Χ. αἰῶνα κεκομμένου χρυσοῦ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς ὑπῆρχον μόνον 285 περίπου ἑκατομμύρια κεχαρμαμένου χρυσοῦ.

Δύο δισεκατομμύρια περίπου χρυσοῦ εἰς νομίσματα, μὴ ὑπολογιζομένου τοῦ ἐν διαστήματι δεκατεσσαρὶν ἑκατονταετηρίδων χαρὰθέντος, ἐξέλιπον τῆς κυκλοφορίας, τὸ μὲν ἕνεκα τῆς χρήσεως, (διότι, κατὰ τοὺς Ἀγγλοὺς, τὰ χρυσὰ νομίσματα μετὰ εἰκοσιν ἔτι χρήσεως ἀπολλύσιν μέρος τῆς ἀξίας των καὶ δεόν ν' ἀντικαθίστανται), τὸ δὲ ἐκ τῆς μετατροπῆς χρυσῶν νομισμάτων εἰς σκεύη καὶ κοσμήματα, καὶ ἐκ

τῶν ἀποκρυβέντων καὶ ἀπολεσθέντων ποσῶν.

Ὁ ἐν κυκλοφορίᾳ εἰς νομίσματα χρυσοῦς ὑπελογίσθη ὅτι ἀνῆρχετο:

τῷ 1600	εἰς	525 ἑκατομμ. φρ.
τῷ 1700	εἰς	4 δισεκατομ. 750 » »
τῷ 1800	εἰς	5 » 625 » »
τῷ 1843	εἰς	10 » 625 » »
τῷ 1853	εἰς	15 » 625 » »
τῷ 1870	εἰς	30 » 625 » »

Τὰ τριάκοντα ταῦτα δισεκατομμύρια χρυσοῦ εἰς ἓνα ὄγκον ἀποτελοῦσι κύβον, οὗ ἐκαστὴ πλευρὰ ἔχει ὀκτὼ τετραγωνικῶν μέτρων ἐπιφάνειαν.

Ἡ τιμὴ τοῦ χρυσοῦ μικρὸν μεταβάλλεται· τὸ γραμμᾶριον τιμᾶται 3 φράγκων καὶ τὸ χιλιόγραμμον τριεχιλίων.

Ἀλλοτε διὰ πάντα τὰ χρυσωρυχεῖα, ὅπως καὶ τὰ ἀργυρωρυχεῖα καὶ τὰ ἄλλα μεταλλεῖα, ἐφέρετο παράδοσις περὶ τῆς εὐρέσεώς των, διηγουμένη σχεδὸν πάντοτε ἀπαραλλάκτως, ὅτι ἀνεκαλύφθησαν ὑπὸ βοσκῶν, ὅστις ὅπως ἐπιβῆται τὴν χύτραν τοῦ ἐτοποθέτησε παρὰ τὴν πυρὰν λίθους τοῦ ἔρους· οἱ λίθοι οὗτοι διακκιδόμενοι διηνοίγοντο καὶ τὸ λαμπρὸν μέταλλον ἔρρεε διὰ τῶν ἀνθράκων καὶ τῆς τέφρας.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ἡ παράδοσις αὕτη ἐτροποποιήθη οὐσιωδῶς· ὁ βοσκὸς ἔλειψεν, πάντοτε ὅμως εἰς τὴν τύχην ἀποδίδουσι τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἀπὸ τοῦ 1848 ἐκμεταλλευομένων χρυσωρυχείων.

Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ χρυσοῦ ἐν Καλλιφορνίᾳ, τῇ κατ' ἐξοχὴν χρυσοφόρῳ ταύτῃ χώρᾳ, δὲν ἀνέρχεται πέραν τοῦ 1848. Ἐβράδυνε δὲ ἡ ἀνακάλυψις αὕτη διότι μέχρι τοῦ 1820 ἡ χώρα αὕτη κατεῖχτο ὑπὸ τῶν Ἰθαγενῶν Ἰνδῶν καὶ τῶν Ἰησουϊτῶν. Ἀλλ' ὅτε ἡ Καλλιφορνία παρεχωρήθη ὑπὸ τοῦ Μεξικῶ ταις Ἡνωμέναις Πολιταίαις, ὁ χρυσοῦς ἀνεκαλύφθη, μόλις εἰσεχώρησαν εἰς αὐτὴν οἱ πρῶτοι Ἀγγλοσάξονες ἀποικοί.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Ἀμερικανὸς Σοῦπτερ, εἰς οὗ τὰ κτήματα ἀνεκαλύφθη τὸ πρῶτον χρυσωρυχεῖον, ἔγραφε τὰκόλουθα:

«Δὲν δύναμαι νὰ ἐξηγήσω πῶς τοσοῦτοι ἄνδρες, μὴ ἀμοιροῦντες πείρας, καὶ σοφοὶ τινες μάλιστα, διέτρεξαν τὰ μέρη ταῦτα, οὐδὲ ἂν ὑποπτευθέντες ὅτι ἐπάτουν ὑπὸ τοὺς πόδας των θησαυροὺς ἀμυθήτους. Κυνηγοὶ ὀξυδερκέστατα ἀνηρέων τὴν κοιλάδα καὶ ὅλας αὐτῆς τὰς διευθύνσεις. Φυλαὶ Ἰνδικαὶ ἐβίων ἐπ' αἰῶνων ἐν αὐτῇ, καὶ οὐδεὶς οὐδέποτε ἀνεῦρε χρυσόν. Ἐγὼ αὐτὸς ἐπὶ δεκαετίαν διέτρεξα πολλάκις τὸν ὀνομαστὸν καταστάντα σήμερον τόπον τοῦτον, μηδὲν παρατηρήσας ἢ ὑποπτευθείς.»

Ἐγένετο δ' ἡ ἀνακάλυψις ἐκ τυχαίως ὅλως περιστατικοῦ. Ὁ Σοῦπτερ εἶχεν ἀνιδρύσει μηχανικὸν προιονιστήριον ἐπὶ τοῦ ἀμερικανικοῦ Φόου

παρκαποταμίου τοῦ Σακραμέντο. Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1848, κινήθησαν τὸ πρῶτον τῆς μηχανῆς, εὐρέθησαν ἐν τοῖς ὄρεσι ψήγματα χρυσοῦ. Ἡ ἀνακάλυψις δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τηρηθῇ ἐπὶ πολὺ μυστική, ἐγνώσθη δ' ἐντὸς μικροῦ ἐν Σάν-Φραν-θίσκω. Μετὰ τρεῖς μῆνας δεκακισχίλιοι χρυσο-θήραι ἐπλυνον τὴν ἄμμον τοῦ Σακραμέντο. Τὸ δ' ἐπὶ ἐξαρ πανταχόθεν τοῦ κόσμου συνέρρεε πληθὺς πολὺ τυχοδιωκτῶν.

Οὐδεμία χώρα ἐν τῇ γῇ εἶναι πλουσιωτέρα εἰς μεταλλεῖα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Ὡς τὼ δὲ τῷ 1866 ἐξ τῶν δυτικῶν χωρῶν τῆς συμπολιτείας, ἡ Καλλιφορνία, ἡ Μοντάνα, ἡ Νεβάδα, ἡ Ὠρεγὼν, τὸ Κολοράδο καὶ τὸ Ἰδαχὼ, ἐξήγαγον χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἀξίας πλέον τῶν 500 ἑκατομμ. φράγκων ἐκ τούτων ἡ Καλλιφορνία μόνη ἐξήγαγεν 125 ἑκατ., αἱ δὲ λοιπαὶ πολιτεῖαι μεταξὺ 75 καὶ 90 ἑκατομμ.

Ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτεῖαις τὸ πρῶτον ἀνεκαλύφθη χρυσὸς ἐν ἔτει 1792.

Τῷ 1868 ὑπῆρχον ἐν Καναδᾷ 73 χρυσορυχεῖα, περιλαμβάνοντα 700 ἐργάτας. Τὰ χρυσορυχεῖα ταῦτα παρήγαγον τῷ 1874 χρυσὸν 4,500,000 φράγκων.

Ἐν τῷ Νέφ Βρόνσβικ ἀνεκαλύφθησαν τῷ 1866 πλεῖστα κοιτάσματα χρυσοῦ πέραν τῶν κατάρκτων τοῦ ποταμοῦ Σκὶν-Ζὼν, καὶ ἐν τῷ ποταμῷ Ταβικῷ.

Ἐν τῇ Νέφ Σκωτία, χώρα νοτιοανατολικῇ τῆς Ἀμερικῆς, ἀνεκαλύφθη τὸ πρῶτον χρυσὸς ἐν ἔτει 1860. Περί αὐτοῦ διηγούνται ὅτι εὐρέθη ὑπὸ χωρικοῦ τινος, ὅστις καταληφθεὶς ὑπὸ δίψης ἐπέσε πρηνὴς νὰ σβέσῃ αὐτὴν εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, εἰς οὗ τὸ βῆλος εἶδε τι στίλβον διαρκῶς. Ἦτο δὲ τοῦτο βῶλος χρυσοῦ, ἔλκων 500 περίπου γραμμάρια, ὃν ἀμέσως ἐπώλησεν ἀντὶ 300 διστάλων. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης οἱ κάτοικοι τῆς χώρας ἦν διαρρέει ὁ χρυσοφόρος ἐκεῖνος ποταμὸς ἀνερευνῶσι καὶ εὐρίσκουσι πανταχοῦ χρυσὸν, ἐν τῷ ρεύματι καὶ ἐν ταῖς ὄχθαις.

Ὁμοίως ἀνεκαλύφθησαν κοιτάσματα χρυσοῦ καὶ ἐν τῇ βορειοστῇ τῇ χώρας τῆς Ἀμερικῆς, εὐθὺς ὡς ἡ Ῥωσσία παρεχώρησεν εἰς τὴν Ἀμερικὴν τὸ μέρος τῆς χώρας ὑπερ κατεῖχε, καὶ ὅπερ ἀπεκαλεῖτο τότε Ῥωσσικὴ Ἀμερικὴ. Ἐταιρία δὲ τις μεταλλευτικὴ εὗρεν ἐν τῷ ποταμῷ Στίκτιν, εἰς 300 μιλίων ἄνω τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ ἀπόστασιν, πλούσια ἀποταμιεύματα χρυσοῦ καὶ ἄργυρου μετὰ πολυτίμων λίθων, λυχνίου καὶ ἀγάλτου.

Ἐν τῇ Πολιτεῖα τοῦ Ἰσημερινοῦ ἀνεκαλύφθη τοσοῦτον μεγάλη ποσότης χρυσοῦ, ὥστε πολλοὶ χρυσοθήραι ἐγκατελείμηνον τὰ ἐν Καλλιφορνίᾳ χρυσορυχεῖα, ὅπως δράμωσιν ἐκεῖ.

Ἡ παραγωγή τῶν χρυσορυχείων τῆς γαλλι-

κῆς Γουινῆς ἀπὸ ἐπταετίας σχεδὸν ἐτετραπλασιάσθη. Ἡ βιομηχανία τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ χρυσοῦ συνετέλεσε σπουδαίως ὅπως ἀναλάβῃ ζωὴν ἢ ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ γαλλικὴ ἀποικία. Μέχρι τοῦ 1870 ὁ προὑπολογισμὸς κατέλειπεν ὑπέρογκον ἔλλειμμα, ἐν ᾧ ἐκτοτε διατελεῖ εἰς ἀνθηροτάτην κατάστασιν· ὅδοι πολυάριθμοι ἐχαράχθησαν, ἡ δημοσία ὑπηρεσίᾳ προώδευσεν ἐπαισθητῶς, καὶ ὁσημέραι νέοι ἀποικοὶ ἐγκαθίστανται, ἐν γένει δὲ τὰ πάντα προαγγέλλουσιν εὐελπί μέλλον. Ἡ ἐξαγωγή τοῦ χρυσοῦ, ἥτις τῷ μὲν 1868 συνεποσοῦτο εἰς 297 χιλιογράμματα, τῷ δὲ 1870 εἰς 412, ἀνῆλθε τῷ 1871 εἰς 125 καὶ τῷ 1874 εἰς 1200.

Ἡ Περούβια ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐξήγαγεν ἄφθονον χρυσὸν καὶ ἄργυρον. Τὰ ὀνομαστά μεταλλεῖα αὐτῆς ἀνεκαλύφθησαν τῷ 1630. Ἀνυπολόγιστος εἶναι ἡ ποσότης τὴν ἀπέφερον τὰ μεταλλεῖα ταῦτα, ἐν ᾧ ἤδη ἐξάγεται μόνον τριᾶκοντα περίπου ἑκατομμυρίων χρυσοῦ καὶ ἄργυρου· καὶ τοῦτο οὐχὶ διότι τὰ μεταλλεῖα ἐξηντλήθησαν, ἀλλὰ διότι ἡ ἐκμετάλλευσίς αὐτῶν μὴ συμβαδίσασα μετὰ τῆς προόδου ἐξακολουθεῖ γινομένη διὰ τῶν ἀτέχνων μέσων τῶν πρώτων μεταλλευτῶν.

Καίτοι πανταχοῦ σχεδὸν ἐκ τύχης ἀνεκαλύφθησαν τὰ χρυσορυχεῖα, ἐν Αὐστραλίᾳ ὅμως συνετέλεσαν εἰς ἀνακάλυψιν αὐτῶν ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ πείρα.

Χρυσοθήρας τις ἐργασθεὶς ἐπὶ τινι χρόνῳ ἐν Καλλιφορνίᾳ διεῖδε τὴν μεγάλην φυσικὴν ἀναλογίαν τῶν ὁρέων τῆς χώρας ἐκείνης μετὰ τῶν τῆς πατρίδος τοῦ Αὐστραλίας. Ἐκ τῆς παρατηρήσεως δὲ ταύτης ὁρμώμενος, καὶ πεισθεὶς ὅτι ἀφύκτως ἡ γῆ ἦν χρυσοφόρος, διέτρεξε τὴν χώραν ἐξερευνῶν πάσας τὰς κοιλάδας καὶ πάντα τὰ ρεύματα, μέχρις οὗ ἐπὶ τέλους ἀνεκάλυψε τὸ πρῶτον χρυσορυχεῖον τὴν 12 Φεβρουαρίου 1852. Ἡ εἰδησις περὶ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης διεδόθη ἐν ἀκαρεὶ καὶ τὴν 1ην Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Σίδνεϋ καὶ πάντων τῶν χωρίων καὶ τῶν ἐξοχῶν ἐγκατέλειπον αὐτὰ πρὸς ἀνίχνευσιν χρυσοῦ. Πάντα τὰ ρεύματα τῶν Κυανῶν ὁρέων ἐξηρευνήθησαν σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμὴν, καὶ πανταχοῦ εὐρίσκετο χρυσός.

Ἡ δὲ ποσότης τοῦ ἐξ Αὐστραλίας ἐξαχθέντος χρυσοῦ ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν πρώτων μεταλλείων (1850) μέχρι τοῦ 1865 ἀνῆλθεν εἰς 400,000 χιλιογράμμων, ἀντιπροσωπεύοντων ἀξίαν 3 δισεκατομμυρίων φράγκων. Εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τούτους πρέπει νὰ συνυπολογίσωμεν καὶ τὸν ἐν Αὐστραλίᾳ ἀποταμιευθέντα χρυσὸν ἢ τὸν ὑπὸ μεταλλευτῶν ἐξαχθέντα καὶ μὴ δηλωθέντα, ὅστις ἀνέρχεται εἰς ἑτέρως 50,000 χιλιογράμμων· ὁ δ' ἀριθμὸς οὗτος δὲν εἶναι ὑπερβολικὸς, διότι πρέπει νὰ ἀναλογισθῶμεν ὅτι τῷ 1865 εἰργά-

ζοντο ἐν τοῖς χρυσορυχείοις 80,000 μεταλλευταί, μετὰ ἑξακισχιλίων μηχανῶν, ὧν χίλια ἀποκίνητοι. Σημαντικὴ ἦτο καὶ ἡ παραγωγή τῶν μεταλλείων τῷ 1867, διότι παρήχθησαν 46,462 χιλιογράμματα χρυσοῦ, μὴ ὑπολογιζομένου τοῦ ἀνεξελέγκτου ποσοῦ καὶ τοῦ ἀποκρυβέντος διὰ δόλου ἢ ψευδῶν δηλώσεων. Κατὰ τὸ ἔτος ἐκείνο οἱ ἐργάται τῆς μεταλλευτικῆς ἐταιρίας μόνοι, ἀριθμούμενοι εἰς τρισχιλίους καὶ ἔχοντες ἡμερομίσθιον ἐν δίστηλον, ἔλαβον πέντε ἑκατομμύρια φράγκα, οἱ δὲ μέτοχοι 20 ἑκατομμ. μέρημα, ἐκτὸς τοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου.

Ἡ ἐν Αὐστραλίᾳ ἀνακάλυψις χρυσορυχείων συνεπήγαγε καὶ τὴν ἐν Νέφ Ζηλανδίᾳ, ἥς ὁ πληθυσμὸς ἠῤῥησεν ἐκτοτε τεραστίως διὰ μεταναστεύσεων. Τῷ 1860 εἶχεν 76,390 κατοίκους, κατὰ δὲ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1872 ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνῆλθεν εἰς 273,273. Ἐξήχθη δ' ἐκείθεν τῷ μὲν 1871 χρυσὸς ἀξίας 69,688,000 φρ. (2323 χιλιογρ.), τῷ δὲ 1872 μόνον 43,281,525 φρ. (1443 χιλιογρ.)

Καὶ ἡ Ἀφρικὴ πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων χορηγεῖ μεγίστην ποσότητα ψηφμάτων χρυσοῦ. Οἱ εὐρωπαϊοὶ ἀγνοοῦσι τὴν θέσιν τῶν ἐν αὐτῇ χρυσορυχείων, ἅτινα ἀποκλειστικῶς ἐκμεταλλεύονται οἱ Ἰθαγενεῖς μαῦροι. Γίνεται δὲ χρῆσις τῶν ψηφμάτων τοῦ χρυσοῦ εἰς τὰς συναλλαγὰς μεταξὺ τῶν Ἰθαγενῶν καὶ τῶν κερβανίων ἢ τῶν ἐν τοῖς παραλίοις ἐγκαθιδρυμένων ἐμπορικῶν πρακτορείων.

Ὁ χρυσὸς εἰς φύλλα χρησιμεύει εἰς κόσμησιν τῶν στεφανῶν τῶν εἰκότων καὶ τῶν κατόπτρων· χρησιμεύει ἐπίσης καὶ εἰς τὴν διακόσμησιν τῶν οἰκιῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς ἔτι. Ῥευστὸς δὲ ὢν (χλωριούχον χρυσίον ἀναλελυμένον) χρησιμεύει εἰς τὴν κοσμηματικὴν τῶν σινικῶν κεράμων (πορσελάνας) καὶ τῶν φαιγεντιανῶν. Μεγάλαν κατανάλωσιν χρυσοῦ ποιοῦνται καὶ οἱ χρυσοχόοι καὶ οἱ ἀδαμαντοπῶλαι, εἴτε εἰς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ κατάστασιν, εἴτε διὰ τῆς γαλβανοπλαστικῆς μεταβεβλημένου. Ὑπερόγκους ἐπίσης ποσότητας αὐτοῦ καταναλίσκει καὶ ἡ βιομηχανία τῶν χρυσομάτων.

Ἡ ὕφαντικὴ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἐχρησιμοποίησεν τὸν χρυσὸν καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ἐν τοῖς ὑφάσμασι χρυσοῦν κοσμημάτων. Νῦν ἡ βιομηχανία αὕτη περιωρίσθη ἐν Εὐρώπῃ εἰς τὰ χρυσὰ κοσμήματα τῶν στρατιωτικῶν στολῶν, καὶ εἰς τὰ χρυσοῦφῃ ἱερατικὰ ἄμφια. Ἀλλὰ τὰ κοσμήματα ταῦτα δὲν κατασκευάζονται ἐκ καθαροῦ χρυσοῦ, διότι τὰ σύρματα τοῦ χρυσοῦ οὔτε στερεὰ εἶναι, οὔτε νὰ λεπτυνθῶσιν ἐπὶ πολὺ εἶναι δυνατόν. Τὰ ἐν τῇ κοσμηματοποιίᾳ καλούμενα σύρματα ἀμιγροῦς χρυσοῦ, εἰσὶν ἀργυρὰ ἐπίχρυστα, τὰ δὲ καλούμενα σύρματα ἐξ ἀμιγροῦς χρυσοῦ βρεγχάλικα ἐπίχρυστα· τὰ

καλούμενα τέλος ψευδῇ εἰσὶν ἐξ ἀπλοῦ ὀρειχάλκου, καὶ τούτων μεγίστη κατανάλωσις γίνεται ἐν τοῖς θεάτροις.

Τῷ 1871 ἐν Μαδαγασκάρ ἀνευρέθησαν πλουσιώτατα στρώματα χρυσοῦ, ὧν ὅμως τὴν ἐκμετάλλευσιν ἀπηγόρευσεν ἡ ἐγγύριος κυβέρνησις ἐπὶ ποιναῖς αὐστηροτάταις, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς συρροῆς ξένων ἐν τῷ τόπῳ.

Πιθανώτατον δ' εἶναι ὅτι καὶ αἱ μεγάλαι νῆσοι τῆς Μαλαισίας ἐγκαλείουσιν ἐπίσης πλούσια μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἄλλων μετάλλων.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ χρυσοῦ ἐν ἀπάσῃ τῇ ἀσιατικῇ ἡπείρῳ καὶ ἐν ταῖς νήσοις τῆς Ἰαπωνίας, τῆς Πολυνησίας καὶ τῆς Μικρονησίας τερούμεθα τῶν ἀναγκαίων γνώσεων.

Ἐν Γαλίᾳ, ἡ μᾶλλον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Γαλατίᾳ, εὐρίσκετο ἄλλοτε ἄφθονος χρυσός. Σήμερον δὲ ἀριθμοῦνται ἐν αὐτῇ τεσσαράκοντα περίπου χρυσορυχεῖα, τοσοῦτον πτωχὰ ὅμως καὶ ἐξηντλημένα, ὥστε μόλις ἡ ἀξία τοῦ μετάλλου δύναται νὰ καλύψῃ τὰς δαπάνας τῆς ἐκμεταλλεύσεως· ὅπως δὴ ποτε ὅμως ἐργάζονται πρὸς τοῦτο χωρικοὶ τινες καὶ παιδία, ἀπολαμβάνοντες 2 μέχρι τριῶν φράγκων καθ' ἑκάστην.

Ἐπίσης ἐξηντλημένα εἰσὶ τὰ χρυσορυχεῖα τῆς Ἰσπανίας· τῷ 1867 καθαριζομένου τοῦ ποταμοῦ Ἐβρου παρὰ τὴν Ταρβόσαν πρὸς θεμελίωσιν τῶν κινῶν τῆς γεφύρας τοῦ σιδηροδρόμου εὐρέθη ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ χρυσοῦχος ἄμμος.

Ἐν Ἰταλίᾳ δὲ ἀπὸ τοῦ 1866 ἤρξατο ἡ ἐκμετάλλευσίς παλαιῶν τινῶν ἐγκατελειμμένων χρυσορυχείων διὰ μεταλλευτικῶν μηχανῶν τελεοποιημένων.

Ἐν τῇ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ ὑπάρχουσι χρυσορυχεῖα μόνον εἰς τὰ ὀρεινὰ μέρη τῆς Οὐαλίας. Ἀλλ' ἡ ἐκ τούτων ἐξαγομένη ποσότης εἶναι ἀσήμαντος ὅλως.

Ἡ ἐκμετάλλευσίς τῶν χρυσορυχείων τῶν Οὐαλίων ὁρέων, ἅτινα χωρίζουσι τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἀπὸ τῆς ἀσιατικῆς Ῥωσσίας, ἤρξατο ἀπὸ διακοσίων ἐτῶν. Τὸ μέταλλον ἐν αὐτοῖς φαίνεται ἀνεξάντλητον, ἐλάχιστον δὲ μόλις ἔχει ἐξερευνηθῇ μέρος τῆς μακρῆς καὶ εὐρείας ἐκείνης σειρᾶς τῶν ὁρέων. Τὸ κράτος μέρος μόνον τῶν χρυσορυχείων ἐκείνων ἐκμεταλλεύεται, παραχωρήσαν τὰ λοιπὰ εἰς μεταλλευτικὰς ἐταιρίας.

Ὁ παραγόμενος χρυσός, ἀποταμιευόμενος εἰς Πέριμ, μετακομίζεται ἐκείθεν εἰς Περπούπολιν δι' ἐμπορικῶν συνοδίων ἀπερχομένων τρις τοῦ ἔτους, κατὰ ἰούλιον, δεκέμβριον καὶ φεβρουάριον. Τῷ 1866 αἱ ἐμπορικαὶ συνοδίαι ἐκόμισαν 260 πούδια χρυσοῦ (4,160 χιλιογράμματα) προσχομένου ἐξ ἰδιωτικῶν ἐκμεταλλεύσεων, καὶ 94 πούδια (1,504 χιλιογρ.) ἐκ τῶν ἐκμεταλλεύσεων

της κυβερνήσεως, ἦτοι ἐν ὧν 5,664 χιλιογρ. χρυσοῦ, ἀξίας 17 ἑκατομμ. φράγκων. Τῷ ἐπομένῳ ἔτει ἡ ποσότης ἀνῆλθεν εἰς 18,758 χιλιογρ. καὶ τῷ 1868 εἰς 19,446 χιλιογράμμω.

Ἐν διαστήματι δεκαπέντε ἐτῶν, ἀπὸ τοῦ 1850, ὅτε τὰ χρυσορυχεῖα τῆς Καλλιφορνίας ἤρξαντο παράγοντα ἀφθονον χρυσὸν καὶ ἀνεκαλύφθησαν τὰ τῆς Αὐστραλίας, μέχρι τοῦ 1865, τὸ σύνολον τοῦ ἐξαχθέντος χρυσοῦ ἐν πᾶσι ταῖς γνωστοῖς χρυσοφόροις τόποις ἀνέρχεται εἰς 5,569,500 χιλιογρ., ἀξίας 16,707,500,000 φρ.

Ἐκ τούτων 35 ἐπὶ τοῖς 100 παρήχθησαν ἐν ταῖς παρὰ τὰς ἀκτὰς τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ χώραις (Καλλιφορνία κλπ.), 25 % ἐν Αὐστραλίᾳ καὶ Νέᾳ Ζηλανδίᾳ καὶ 40 % ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις.

Ἐκ τινος στατιστικῆς περὶ τοῦ κοπέντος εἰς νομίσματα χρυσοῦ μανθάνομεν ὅτι:

Ἐν ταῖς *Ηνωμέναις Πολιτείαις* τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ τοῦ 1792 μέχρι τοῦ 1860, ἐχαράχθησαν χρυσᾶ νομίσματα ἀξίας 3,050,000,000 φρ. (ὦν 2,625,000,000 φρ. ἀπὸ τοῦ 1850 μέχρι τοῦ 1860)

Ἐν *Ἀγγλίᾳ* ἀπὸ τοῦ 1603 μέχρι τοῦ 1860 ἐχαράχθησαν χρυσᾶ νομίσματα ἀξίας 6,250,000,000 » (ὦν 1,350,000,000 ἀπὸ τοῦ 1850 μέχρι τοῦ 1860)

Ἐν *Ρωσίᾳ* ἀπὸ τοῦ 1664 μέχρι τοῦ 1860 ἐχαράχθησαν χρυσᾶ νομίσματα ἀξίας 2,200,000,000 » (ὦν 1 δισεκατομμ. ἀπὸ τοῦ 1850—1860)

Ἐν *Γαλίᾳ* ἀπὸ τοῦ 1726 μέχρι τοῦ 1860 ἐχαράχθησαν χρυσᾶ νομίσματα ἀξίας 7,700,000,000 » (ὦν 4,200,000,000 ἀπὸ τοῦ 1850—1860).

Ἐν ὧν 19,200,000,000 φρ.

Ἀπὸ τοῦ 1861 μέχρι τοῦ 1870 ἡ Γαλλία ἐκοίτε χρυσᾶ νομίσματα ἀξίας... 2,300,000,000 φρ.

Ἐν τῷ Νομισματοκοπείῳ Παρισίων ἐκτυποῦνται κατὰ μέσον ὅρον καθ' ἑκάστην χρυσᾶ νομίσματα ἑνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρ. φράγκων.

Ὡς πρὸς τὴν πυκνότητα δὲ χρυσοῦ κατέχει τὴν δευτέραν θέσιν (19,26 τετηκώς χρυσός, 19,36 σφυρηλατημένος, λαμβανομένου τοῦ ὕδατος ὡς μονάδος πυκνότητος). Τὴν πρώτην θέσιν κατέχει δὲ λευκόχρυσος (πλατίν). Ἐἶναι ἥττον ριζόχρως τοῦ σιδήρου, τοῦ

χαλκοῦ, τοῦ λευκοχρύσου καὶ τοῦ ἀργύρου· σύμμετρον, ἔχον διάμετρον 2 ὑποχιλιομέτρων θραύεται ὑπὸ τὴν πίεσιν 68 χιλιογράμμων, ἐν δὲ σύμμετρον σιδήρου τοῦ αὐτοῦ πάχους ἀντέχει ἐκ πίεσιν 250 χιλιογράμμων.

Ὁ χρυσὸς τήκεται ὑπὸ θερμότητα 1400 βαθμῶν τοῦ ἑκατονταβάθμου καὶ ἐξατμίζεται μεταξὺ τῶν 1200 καὶ 1300 βαθμῶν εἰς φωτεινὸν πρασινὸν ἀτμόν.

Τὸ χρῶμα τοῦ χρυσοῦ εἶναι κιτρινωπὸν, ὡς τὸ τοῦ ἀργύρου εἶναι λευκόν.

Ἐξ ἀντανανκλάσεως (ὡς ὅτε παρατηρεῖται εἰς τὸ βάθος ποτηρίου) τὸ χρῶμα τοῦ φαίνεται ἐρυθρωνόν· τὸ τοῦ ἀργύρου ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει φαίνεται κίτρινον.

Κατὰ τινα δὲ ἐσχάτως γενομένην παρατήρησιν τὸ χρῶμα λεπτοτάτων διαφανῶν ἐλασμάτων χρυσοῦ φαίνεται πράσινον, τὸ δὲ τῶν τοῦ ἀργύρου κυανοῦν.

MONOMAXIA EN AEPOTATΩ

Ἡ ἀκόλουθος ἀλλόκοτος ἱστορία εἶναι ἀληθινή, συνέβη δὲ πρὸ δύο ἢ τριῶν ἐβδομαδῶν εἰς τὸν διάστημα καὶ εὐτυχῇ ἀεροπόρον Γοδάρ, κατὰ τὴν προτελευταίαν ἀνάβασιν αὐτοῦ.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ κ. Γοδάρ ἔνα μόνον συνταξιδιώτην εἶχεν. Ἦτο δ' οὗτος πλούσιος τις ἰδιώτης, πληρώσας ἀντὶ χιλίων φράγκων τὴν μετοχὴν του εἰς τοὺς κινδύνους τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ὁ καιρὸς ἦτο εὐνοϊκώτατος. Τὸ ἀερόστατον ἀνυψώθη τάχιστα εἰς μέγα ὕψος.

«Τί ἐντύπωσιν σᾶς προξενεῖ ἡ ἀνάβασις αὕτη; ἠρώτησεν ὁ κ. Γοδάρ τὸν σύντροφόν του.

— Κἀμμίαν, ἀπεκρίνατο ἐκεῖνος λακωνικώτατα.

— Σᾶς συγχίρω, εἶπεν ὁ κ. Γοδάρ. Εἴθε δὲ πρῶτος, τὸν ὁποῖον βλέπω νὰ φθάσῃ ἄνευ συγκινήσεως μέχρι τοσοῦτου ὕψους.

— Ἐξακολουθεῖτε τὴν ἀνάβασιν», εἶπεν ἐκεῖνος μετὰ θαυμαστῆς ἀταραξίας.

Ὁ κ. Γοδάρ ἔρριπεν ἔρμα καὶ τὸ ἀερόστατον ὑψώθη ἔτι πεντήκοντα περίπου μέτρα.

«Καὶ τώρα, ἠρώτησεν ὁ κ. Γοδάρ, δὲν κτυπᾷ ἡ καρδιά σας;

— Τίποτε ἀκόμη, ἀπεκρίνατο ὁ συνοδοιπὸρος του μετὰ τὸν φωνῆς σχεδὸν ἀνυπομονησίαν ἐκφράζοντα.

— Διάβολε! ἀνεφώνησεν ὁ κ. Γοδάρ. Ἀναμφιβόλως, ἀγαπητέ μοι κύριε, θὰ ἔχητε ἔμφυτα προσόντα ἀερονάυτου.»

Τὸ ἀερόστατον ἐξηκολούθει ἀνυψούμενον.

Ὅταν ἀνῆλθον ἐκπὸν ἔτι μέτρα ὑψηλότερα ὁ κ. Γοδάρ ἠρώτησε τὸ τρίτον τὸν σύντροφόν του.

«Καὶ τώρα;

— Τίποτε! τίποτε! οὐδ' ἔχως συγκινήσεως!

εἶπεν ἐκεῖνος μετὰ προφανοῦς δυσανεκείας, καὶ ὡς ἄνθρωπος, οὗ διεψεύσθησαν αἱ προσδοκίαι.

— Τόσῳ χειρότερον καὶ λυποῦμαι πολὺ διὰ τοῦτο· εἶπε γελῶν ὁ ἀερονάυτης. Πρέπει νὰ ἀπελπισθῶ, εἶναι ἀδύνατον πλέον νὰ σᾶς ἐμπνεύσω φόβον. Τὸ ἀερόστατον ἔφθασεν εἰς ἀρκετὸν ὕψος. Θὰ κατέλθωμεν.

— Νὰ κατέλθωμεν! . . .

— Βεβαιότατα. Θὰ ἦτο ἐπικίνδυνον νὰ ἐλθωμεν ὑψηλότερα.

— Τοῦτο μοῦ εἶναι καθ' ὅλοκληρίαν ἀδιάφορον. Ἐγὼ δὲν ἔχω ὅρεξιν νὰ κατέλθω.

— Πῶς εἶπατε; ἠρώτησεν ἐκθαμβος ὁ κ. Γοδάρ.

— Λέγω ὅτι θέλω νὰ ἐλθῶ ὑψηλότερα, νὰ ἐξακολουθῶ πάντοτε ἀναβαίνων. Ἐπλήρωσα χίλια φράγκα διὰ νὰ συγκινηθῶ. Πρέπει ἀφεύκτως νὰ συγκινηθῶ. Δὲν θὰ καταβῶμεν προτοῦ μὲ καταλάβῃ φόβος καὶ σκοτοδίνη.»

Ὁ κ. Γοδάρ ἐγέλασεν, ἐκλαβὼν τοὺς λόγους τούτους ὡς ἀστείμον.

«Θέλετε νὰ ἀναβῶμεν ἢ ὄχι, σᾶς ἐπαναλαμβάνω! ἠρώτησεν ὁ συνοδοιπὸρος ἀρπάζων ἐκ τοῦ λάρυγγος καὶ ταραττων αὐτὸν μετὰ σφοδρότητος. Πότε θὰ συγκινηθῶ σᾶς λέγω!»

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ κ. Γοδάρ κατενόησεν ὅτι τὸν ἔσχατον διέτρεχε κίνδυνος. . . Τῷ ἐπηλθεν αἰφνιδία τις καὶ κεραυνώδης ἰδέα. . . Παρατηρήσας τοὺς ὑπερμέτρως διεσταλμένους ὀφθαλμοὺς τοῦ συντρόφου του, ἀνεγνώρισεν ὅτι εἶχε νὰ κάμῃ μὲ παράφρονα!

Πῶς νὰ πείσῃ παράφρονα! Πῶς νὰ ἐπικληθῇ βοήθειαν ἐν τῷ μέσῳ τῶν νεφελῶν! Ἄν τοῦλάχιστον εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ κἀνὲν ὄπλον! εὗρίσκετο εἰς κατὰστασιν νομίμου ἀμύνης καὶ ἡδύνατο νὰ ποιήσῃται χρῆσιν αὐτοῦ. Ἀλλ' εἰς τὰς ἀεροπορείας δὲν ἐφοδιάζονται καὶ μὲ πιστόλια· οὐδεὶς ἐσκέφθη ποτὲ ὅτι δυνατόν νὰ λάβῃ ἀνάγκη νὰ ὑπερασπισθῇ τὴν ζωὴν του κατὰ κακούργων ἐν τῷ ἀχανεῖ αἰθέρι.

Εὗρισκοντο εἰς χιλίων πεντακοσίων μέτρων ὕψος· ἡ πτώσις λοιπὸν θὰ ἦτο φοβερά! Καὶ τὸ ἐλάχιστον κίνημα τοῦ μανιακοῦ ἐκείνου ἡδύνατο νὰ ἀνατρέψῃ τὴν λέμβον τοῦ ἀεροστάτου.

Ἄπαντα ταῦτα ἐσκέφθη ἐντὸς ἐνὸς δευτερολέπτου ὁ κ. Γοδάρ, μετὰ τῆς ἀταραξίας ἐκείνης, ἣν προσεκήσαστο κατὰ τὰς πολυπληθεῖς αὐτοῦ τολμηρὰς ἀναβάσεις.

«Λοιπὸν μὲ ἐνέπαιζες! ἐξηκολούθει λέγων ὁ παράφρων χωρὶς νὰ τὴν ἀφίσῃ. Ἄ! μοῦ παίρνεις χίλια φράγκα καὶ δὲν μοῦ παρέχεις συγκινήσεις! Καλὰ! μείνε ἡσυχος! Ἦλθε καὶ ἡ σειρά μου νὰ γελᾶω. Καὶ θὰ σε κάμω νὰ χορεύῃς καλὰ!»

Ὁ παράφρων ἦτο ῥωμαλεώτατος, τοῦτο δὲ κατανοήσας ὁ κ. Γοδάρ, οὐδὲ ἀπεπειράθη κἀν νὰ ὑπερασπισθῇ ἑαυτόν.

«Τί θέλετε ἀπὸ ἐμέ; ἠρώτησεν ἀτράχως καὶ μετὰ πειθηνίου ἤθους.

— Θέλω νὰ σε ἰδῶ νὰ κάμῃς τοῦμπερ καὶ νὰ διασκεδάσῃς· ἀπεκρίνατο ὁ παράφρων, ἀγρίως γελῶν. . . ἀλλὰ πρότερον (καὶ ὁ παράφρων ἐφάνη μεταβαλὼν αἵφνης γνώμην) κατ' ἐσυλλογίστην. . . Πρέπει νὰ ὑπάγω νὰ εὕρω συγκινήσεις ἐκεῖ ἐπάνω. Πρέπει νὰ καθίσω ἐπάνω εἰς τὸ ἡμικύκλιον.»

Καὶ ὁ παράφρων ἐδείκνυε τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ ἀεροστάτου· ὁμιλῶν δὲ ἀπεπειράθη νὰ ἀναρριχηθῇ διὰ τῶν σχοινίων, δι' ὧν ἡ λέμβος συνεκρατεῖτο ἐκ τοῦ ἀεροστάτου. Ὁ κ. Γοδάρ, ὅστις δὲν ἐτρόμαξεν ὅταν αὐτὸς ἐκινδύνευε, κατελήφθη ὑπὸ τρόμου βλέπων οὕτω κινδυνεύοντα τὸν παράφρονα.

«Ἀλλὰ, ταλαίπωρε, θὰ σκοτωθῇς! . . . θὰ σε καταλάβῃ σκοτοδίνη.

— Δὲν ἐπιτρέπω παρατηρήσεις! εἶπεν ὁ παράφρων, ἀρπάζων αὐτὸν ἐκ τοῦ περιλαίμιου· ἄλλως σὲ σφενδονίζω πρῶτον εἰς τὸ χάος καὶ κατόπιν ἀναβαίνω.

— Τοῦλάχιστον, εἶπεν ὁ κ. Γοδάρ, ἄφετέ με νὰ σᾶς δέσω ἐν σχοινίον εἰς τὴν μέσσην διὰ νὰ μένετε προσδεδεμένος εἰς τὸ ἀερόστατον.

— Ἄς ἦναι! ἀπεκρίνατο ὁ παράφρων, ὅστις ἐφάνη ἐννοήσας τὸ ὠφέλιμον τῆς προφυλάξεως.

Καὶ οὕτως ἐγένετο. Προσδέσας λοιπὸν πρὸς ἀσφάλειαν εἰς τὴν ζώνην του σχοινίον προσηλωμένον εἰς τὴν λέμβον, ὁ παράφρων ἀνερριχήθη εἰς τὰ σχοινία μετ' εὐκινήσεως σκιούρου· φθάς δὲ εἰς τὸ ἀερόστατον ἵππευσεν ἐν ἡσυχίᾳ ἐπὶ τοῦ ἡμικυκλίου, ὡς προσεῖπεν. Ἀμέσως δ' ἐξέπεμψε κραυγὴν θριάμβου καὶ ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ θυλακίου τοῦ ἐν ἐγχειρίδιον.

«Τί θὰ κάμετε; ἠρώτησεν ὁ κ. Γοδάρ, ὅστις ἐφοβήθη μὴ ὁ παράφρων σχίσῃ τὸ ἀερόστατον.

— Θέλω κατὰ πρῶτον νὰ παλλαγῶ ἀπὸ αὐτὸ», εἶπε καὶ ἐκοίτε ταχέως τὸ σχοινίον, δι' οὗ ἦτο προσδεδεμένος εἰς τὴν λέμβον.

Ἄν πνοὴ ἀνέμου ἐτάραττε τὸ ἀερόστατον, ὁ δυστυχὴς θὰ ἐκρημνίζετο εἰς τὴν ἄβυσσον. Ὁ κ. Γοδάρ ἐκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὅπως μὴ τὸν ἴδῃ ὁ παράφρων ἐχειροκροτεῖ· δὲν ἡδύνατο νὰ κρατήσῃ τὴν χαρὰν του· ἐκτύπα διὰ τῶν ποδῶν, ὡς διὰ πτερινιστήρων τὸ ἀερόστατον.

«Καὶ τώρα, ἐκραύγασεν ἀγρίως, πάλλων τὸ ἐγχειρίδιον αὐτοῦ, τώρα εἶναι ὁποῦ θὰ γελᾶωμεν! Ἄ! κακοῦργε! ἤθελες νὰ με κάμῃς νὰ καταβῶ! Καλὰ λοιπὸν! Τώρα σὺ θὰ κατακυλίῃς καὶ γρηγορότερα ἀφ' ὅσον φαντάζεσαι! Θὰ ἴδῃς!»

Ὁ κύριος Γοδάρ δὲν ἐπρόφθασεν οὔτε κίνησιν τινα νὰ κάμῃ, οὐδὲ λέξιν νὰ εἴπῃ· πρὶν ἢ μαντεύσῃ τὴν καταχθονίαν πρόθεσιν τοῦ παράφρονος ἐκεῖνος εἶχε κόψει τρία. . . τέσσαρα σχοινία ἐκ τῶν συγκρατούντων τὴν λέμβον, ἥτις ἐκλινε φοβερά.

Συνεκρατεῖτο πλέον ἐκ δύο μόνον κάλων,

ὁ ἔστιν ἐκ μιᾶς κλωστής· ὁ κ. Γοδάρ θὰ κατε-
κρημνίζετο ἐὰν δὲν ἤρπαζεν ἀπελπίς τὰ ἐναπο-
μένοντα σχοινία.

Τὸ ἐγχειρίδιον τοῦ παράφρονος ἐπλησίασεν εἰς
ταῦτα . . . ἐντὸς ἐνὸς λεπτοῦ θὰ ἐτελείωνον τὰ
πάντα.

«Μίαν λέξιν μόνον! τῷ ἐκράνυσεν ὁ κ. Γοδάρ.

— Ὅχι! δὲν ἔχει χάριν!

— Δὲν ζητῶ χάριν, ἐξ ἐναντίας!

— Τί ζητεῖς λοιπόν; ἠρώτησεν ὁ παράφρων
ἐκπληκτος.

— Τὴν στιγμὴν αὐτὴν, εἶπε ταχέως ὁ ἀερο-
πόρος, εὐρισκόμεθα εἰς ὕψος 1500 μέτρων.

— Μπᾶ! εἶπε γελῶν ὁ παράφρων· εὐμορφον
λοιπόν θὰ ἦναι νὰ κατρακυλᾷ κανεὶς ἀπὸ τόσον
ὕψηλά!

— Εἶναι πολὺ χαμηλά! ἐξηκολούθησεν ὁ κ.
Γοδάρ.

— Πῶς! ἠρώτησεν ἐκθαμβος ὁ παράφρων.

— Ναί! Ἡ περὰ μου ὡς ἀερονάυτου μ' ἐ-
δίδαξεν ὅτι πίπτων τις ἐκ τόσου ὕψους κινδυνεύει
νὰ μὴ σκοτωθῇ. Ἀφ' οὗ πρόκειται νὰ κρημνι-
σθῶ, προτιμῶ νὰ σκοτωθῶ εἰς τὸν τόπον κρημνι-
ζόμενος παρὰ νὰ ἀκρωτηριασθῶ. Κάμε μου τὴν
χάριν νὰ μὲ κρημνίσῃς μόνον ὅταν φθάσωμεν εἰς
τριῶν χιλιάδων μέτρων ὕψος.

— Δὲν εἶναι ἄσχημον αὐτό!» παρετήρησεν
ὁ παράφρων, εἰς θν ἡ ἰδέα φρικωδεστέρας πτώ-
σεως ἤρεσεν ὑπερβαλλόντως.

Παραχρῆμα ὁ κ. Γοδάρ ἤρχισεν ἐκπληρῶν ἡ-
ρωϊκῶς τὴν ἀπόφασίν του· ἔρριψε μεγάλην πο-
σότητα ἔρματος, τὸ δ' ἀερόστατον ὑψώθη μεθ'
ὁρμῆς διακόσια ἔτι μέτρα εἰς διάστημα ὀλίγων
δευτερολέπτων . . .

Ἀλλὰ, ἐν ᾧ ὁ παράφρων παρηκολούθει ἀπλή-
τως διὰ τῶν βλεμμάτων τὴν ἐργασίαν τῆς ἀ-
ναικτοφύσεως τοῦ ἀεροστάτου, ὁ ἀερόπορος ἐξε-
τέλει καὶ ἄλλην ὅλως ἀντίθετον. Παρατηρήσας
ὅτι τὸ μετὰ τῆς βαλβίδος συγκοινωνοῦν σχοι-
νίον δὲν εἶχε κοπῇ ὑπὸ τοῦ παράφρονος, ἐτράβη-
ξεν αὐτὸ καὶ ἠνέωξεν οὕτω τὴν βαλβίδα, ὥπως
ἐξελθὼν ὑδρογόνον. Τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλε-
σμα δὲν ἐβράδυνε· μικρὸν κατὰ μικρὸν ὁ παρά-
φρων ἀπεναρκώθη, διότι χωρὶς νὰ το αἰσθανθῇ,
τὸ ἐκ τοῦ ἀεροστάτου ἐκφεύγον ἀέριον ἐπέφερεν
αὐτῷ βαθμυλὸν ἀσφυξίαν.

Ὅταν ἀπεναρκώθη ἐπαρκῶς, ὁ κ. Γοδάρ ἀφῆ-
κε μετὰ προφυλάξεως τὸ ἀερόστατον νὰ κατέλ-
θῃ ἡρέμα εἰς τὴν γῆν. Ἐσώθη!

Ἀμα ὡς ἐπάτησεν εἰς τὴν γῆν ὁ κ. Γοδάρ,
μὴ μνησικακῶν κατὰ τοῦ παράφρονος ἔσπευσε
νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς τὰς αἰσθήσεις του, καὶ
ἀκολούθως ὠδήγησεν αὐτὸν χειροπόδαρον δεδεμέ-
νον εἰς τὸ πλησιέστερον δημαρχεῖον.

[Jean Rousseau].

TIS TINOT.

Φλύαρός τις διηγῆθη ποτὲ μυστικόν τι εἰς ἕνα
φίλον του ἐξορκίζων αὐτὸν νὰ μὴ τὸ διακοινώσῃ

εἰς ἄλλον.—Μεῖνε ἥσυχος, τῷ ἀπεκρίθη οὕτως,
τὸ φυλάξω μυστικὸν ὅσον καὶ σύ.

ΑΙ ΑΡΧΑΙΑΙ ΑΘΗΝΑΙ

Ἡ Ἑλλάς ἐστὶν ἡ πηγὴ πάσης τέχνης, πά-
σης ἐπιστήμης, παντὸς ὑψηλοῦ καὶ εὐγενεῖος.
Ναὶ, ἡ μελέτη τῆς Ἑλλάδος ὀφείλει νὰ εἶναι τὸ
θεμέλιον πάσης ἐλευθέρας ἀγωγῆς· αἱ Ἀθῆναι
εἰσιν ἡ μόνη γωνία τοῦ κόσμου ἐν ᾗ τὸ τέλος
ὑπάρχει· αἱ Ἀθῆναι ἔστρωσαν οἱ ἅγιοι τόποι τῆς
γενικῆς ἐπὶ προσκυνήσει ἐδοιοποιίας· θαυμάζεται
ὑπέρπολυ ἡ Ῥώμη καὶ τὰ μνημεῖα αὐτῆς, ἅτινα
ὅμως εἰσὶ δευτερεύοντα· ὁ πολίτης Ἀθηναῖος
ἐν τῇ λιτῇ εὐπορίᾳ ἀνθρώπου ἐλευθέρου, οἷον ἐστὶ
νῦν αὐτὸν ἐν τῷ διαζώματι τοῦ Παρθενῶνος
βλέπομεν, ἡμίθεός ἐστι συγκρινόμενος πρὸς τὸν
ἐπίπλαστον καίσαρικὴν μεγαλειότητα· ἡ πόλις
τοῦ λοιποῦ ἔστω ὕμνος πρὸς τὴν Ἑλλάδα·
ρεμβάζειν περὶ Ἑλλάδος, καὶ νοερώς ζῆν ἐν Ἑλ-
λάδι ἐστὶ τῷ πεπαιδευμένῳ ἀνδρὶ ὅ,τι τῷ ἡρώ-
στειανῷ ἐστὶ ζῆν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·
πόλις ἐν ᾗ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀνώτατοι ἄρχοντες ἦσαν
κληρωτοὶ, ἐν ᾗ πᾶς πολίτης ἦν εὐγενής, ἐν ᾗ ἐ-
ξελέγοντο πρέσβεις διότι ἦσαν εὐμορφοὶ ἄνδρες
ἐν ᾗ νίκαι, οἷαι αἱ τοῦ Μαραθῶνος, κατωρθοῦνται
ὑπὸ ἀπλῶν πολιτῶν, οἵτινες οὐκ ἦσαν στρατιῶ-
ται ἐξ ἐπαγγέλματος, ἐν ᾗ τραγωδία, οἷαι αἱ
τοῦ Σοφοκλέους, χειροκροτοῦνται ὑπὸ τοῦ λαοῦ
ἐν ᾗ τέχνη οἷα ἡ τῆς Ἀκροπόλεως καταληφθεῖσα
τῷ λαῷ καὶ ἐπιθυμητὴ, καὶ ἐπεβάλλετο ὑπὸ τοῦ
λαοῦ τῷ καλλιτέχνῃ, ἡ πόλις αὕτη ἦν ἐν τῷ κόσμῳ
ἐκτακτὴν τι καὶ μοναδικόν.

PENAN.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* Οἱ νέοι φίλοι οὗς ἀποκτῶμεν κατὰ τὴν
πρεσβυτικὴν ἡμῶν ἡλικίαν καὶ δι' ὧν πειρώμεθα
ν' ἀντικαταστήσωμεν τοὺς ἀπολεσθέντας, ἀνα-
πληροῦσι τοὺς παλαιούς φίλους ὅσον οἱ ὕλην
ὀφθαλμοὶ, οἱ πλάστοι ὀδόντες καὶ αἱ ξύλιναι
κνήμαι τοὺς ἀληθεῖς ὀφθαλμοὺς, τοὺς φυσικοὺς
ὀδόντας καὶ τὰς ἐκ σαρκὸς καὶ ὀστέων κνήμας.
* Οἱ ἀσθενεῖς τὸν χαρακτῆρα ἀνθρώπου
νε οἱ ἀκροβολισταὶ τῆς στρατιᾶς τῶν πονηρῶν
μερίζοντας ἕως τούτων προξενούντες τῇ κοινωνίᾳ
ζημίας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπολογίζεται 4 πτωχοὶ ἐπὶ
6 μὴ τοιούτων, ἐν Ὀλλανδίᾳ 4 ἐπὶ 7, ἐν Ἑλ-
λίᾳ 4 ἐπὶ 10, ἐν Γαλλίᾳ δὲ καὶ Γερμανίᾳ 1 ἐπὶ 20.
Ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ῥωμαϊκῆς
κλησίας ἐπάππευσαν 12 Ἕλληνες.

Ἐκ τοῦ φόρου τῶν κυνῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐν ἔτει
1877 εἰσπραχθῆσαν λ. στ. 349,743.5, ἥτοι φρ.
8,743,584.25. Οἱ ὑποβληθέντες εἰς φορολογίαν
κύνες συνεπώθησαν εἰς 1,399,330.

ΑΘΗΝΑΙ — ΓΡΗΓΟΡΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΙΑΣ, ΟΛΟΣ ΠΑΤΡΙΣΜΟΣ.